Ч. 214 (14.757). Львів, четвер 30. вересня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
" Банку Чеських Легіон. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

„Український буржуазний націоналізм".

„Правда" гостро критикує „українських буржуазних націоналістів", які викликують серед населення настрої неприхильні для Росії. Нпр. в одному київському музею виставили портрет „польського князя Вишневецького" і „козацького сотника Туптала", що змагав до самостійности української церкви; є це „вороги українського народу". Зате не виставлено спроваджених з Ленінграду документів і мистецьких творів, що є „свідоцтвом нерозривних вузлів, які лучать український нарід з російським, свідоцтвом їхнього духового побратимства". „Фашисти" представляють Шевченка як ворога Росії і т. д.

„Правда" домагається суворих репресій проти „фашистівських агентів" і осуджує центральний виконавчий комітет КП(б)У, який їх толерує. (АТЕ).

Промова Гітлєра і Мусолінія.

Вчора Мусоліні звидів берлінський арсенал і потсдамську палату Сан Сусі, опісля пробув якийсь час серед італійців, що мешкають у Німеччині. Вечором переїхав він разом з Гітлером на „Майфельд", де оба диктатори виголосили промови перед безчисленними масами, які з ентузіязмом слухали їх, не зважаючи на зливу.

Гітлер

ствердив, що цей день є радісною маніфестацією 115-ох міліонів німців та італійців: Німеччина витає одного з людей, які творять історію. Найвищим бажанням обох народів є запевнити мир, що випливає зі свідомого відповідальности переконання про власну вартість.

Після 15-ох сумних літ, коли під демократичним режімом Німеччина пережила найгірші пониження, німці не забувають, що одинока Італія не брала участи у гнобленні Німеччини.

Між двома націоналістичними народами повстала спільнота не лише ідеольоґії, але й акції, що забезпечить Европу перед діланням марксівсько-демократичних розкладових чинників. Ніяка сила не розірве тої німецько-італійської спільноти; до того не допустить бажання 115-ох міліонів та воля обох державних мужів.

Мусоліні

підкреслив, що його подорож не має характеру звичайних дипльоматичних відвідин, за нею не криються ніякі тайні пляни. Йде про те, щоб потвердити вісь Рим—Берлін, яка не є проти нікого звернена: оба диктатори змагають до мира. Мусоліні хотів звидіти нову Німеччину, яка стала основним елементом европейського життя.

Обі держави змагають до господарської самовистарчальности, щоб на випадок війни не піддатися бльокаді, яку Італія відчула болюче. Вона ніколи не забуде, що Німеччина не прилучилася до протиіталійських санкцій.

Італійсько-німецька спільнота проявляється у боротьбі проти большевизму. Тисячі італійців полягло в Еспанії в обороні европейської культури, яка відродиться, коли відкине фальшивих богів Женеви і Москви. Завтрішня Европа буде фашистівська.

Нові бої на індійському пограниччі.

На північно-західному пограниччі Індії дійшло до нових сутичок між повстанцями факіра з Іпі та анґльо-індійськими військами. На захід від Раґмук англійці розбили повстанчий загін, зложений з 300 туземців. Також у південному Вазірістані повстанці нападають на британські частини.

Австралія вірна Великій Британії.

Австралійський премієр заявив у промові, що на випадок війни Австралія рішуче стане по боці Великої Британії. „Сепарація від британської імперії значила би для Австралії стільки, що самовбивство; лише співпраця британської та австралійської фльоти може оборонити Австралію.

У цій заяві слідний вплив сучасних подій на Далекому Сході.

Кілько італійців воює в Еспанії?

Кейпо де Лляно заявив перед мікрофоном, що у національних відділах „чорних стріл" є лише 15 прц. італійців, яких у цілій армії є до 15.000. Ніяких німецьких ні італійських ескадр в національному летунстві нема; є лише німецькі летуни й техніки. Зрештою по боці червоних є куди більше совітських, чеських та інших чужинецьких летунів.

ЧЕРВОНІ РОЗСТРІЛЯЛИ 300 РОБІТНИКІВ.

На відтинку Вілляверде до національних військ перейшло кількадесять червоних міліціонерів разом з політичним комісарем. Вони заявили, що їх переслідували як членів національної конфедерації праці. Головних провідників професійних спілок помордували серед загадкових обставин совітські аґенти, які є на службі Валенсії. У вересні розстріляли в Мадриді коло 300 робітників членів національної конфедерації праці.

КОВДРИ І МАТЕРАЦИ.

На основі декрету валенсійського міністерства національної оборони кожний громадянин, що має більше ніж одну ковдру і один матерац, мусить віддати решту військовій владі.

У чому і як обвинувачують письменників

НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Чи ти знаєш, читачу, що ніколи і ніде в світі в історії людства не стояло так високо, не було таке почесне, не оберегалося так звання і становище письменника, як у країні Совітів, як на совітській Україні?

Ні, мабуть цього ти не знаєш.

Так ось про це найкатеґоричніше свідчить у вересні 1937 р. один з чільних сучасних письменників совітської України, Іван Микитенко, лікар з фаху, член партії.

Може і справді варт придивитися поближче до цього щасливого письменницького життя за Збручем.

Почнемо, наприклад, з особи самого Микитенка.

Син незаможнього селянина з Кировщини (раніше вона звалася Зиновевщина, а ще раніше Лисаветщина), він за 20 років своєї літературної праці (а почав він працювати з 20 років), дав дуже багато — не можна в цьому йому відмовити — талановитих поезій (безумовно тенденційних!), справді доброї прози, драматичних творів.

Завдяки умілій тенденційности своїх творів він мав змогу виступати на XIII. зїзді рад УССР, у січні 1935 р., виголошуючи найвірнопідданішу промову, славлячи „великого Сталіна". Зазначав він тоді, що вся радянська Україна пишається із своїх найкращих синів, письменників, Кириленка, Ле, Кулика, Первомайського та багатьох інших; казав він, що таке своїм розквітом радянська українська літертура завдячує „дорогому Павлові Петровичу Постишеву". Під оплески всієї салі цитував він вірші Булатовича, що

Миле дітвора в саду
Виводить пальчатами (на снігу)
„Павел Петрович",
Як вияв улюблених дум...

По цій промові обрали Микитенка членом Центрального Виконавчого Комітету УССР, а цього року 1937 пощастило Микитенкові дістати дуже рідке визначення — його відряджено на II. міжнародній зїзд письменників в Еспанії.

„Але не має нічого постійного під сонцем" — сказав китайський фільософ.

І Микитенко вернувшись, коли мав реферат у Києві про свою подорож, не почув несподівано оплесків, зустрів холод серед слухачів.

Бо за часів (у УССР хронічних) нищення „недобитків з гадючих кубел націоналістичної, петлюрівської контрреволюції" кожен бажає відвести від себе можливе підозріння на когось іншого, використовуючи для цього хочби і щось з давно минулого.

Ч. 214 (14.757). Львів, четвер 30. вересня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.050.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

„Український буржуазний націоналізм".

„Правда" гостро критикує „українських буржуазних націоналістів", які викликують серед населення настрої неприхильні для Росії. Нпр. в одному київському музею виставили портрет „польського князя Вишневецького" і „козацького сотника Туптала", що змагав до самостійности української церкви; є це „вороги українського народу". Зате не виставлено спроваджених з Ленінграду документів і мистецьких творів, що є „свідоцтвом нерозривних вузлів, які лучать український нарід з російським, свідоцтвом їхнього духового побратимства". „Фашисти" представляють Шевченка як ворога Росії і т. д.

„Правда" домагається суворих репресій проти „фашистівських агентів" і осуджує центральний виконавчий комітет КП(б)У, який їх толерує. (АТЕ).

Промова Гітлєра і Мусолінія.

Вчора Мусоліні звидів берлінський арсенал і потсдамську палату Сан Сусі, опісля пробув якийсь час серед італійців, що мешкають у Німеччині. Вечором переїхав він разом з Гітлером на „Майфельд", де оба диктатори виголосили промови перед безчисленними масами, які з ентузіязмом слухали їх, не зважаючи на зливу.

Гітлер

ствердив, що цей день є радісною маніфестацією 115-ох міліонів німців та італійців: Німеччина витає одного з людей, які творять історію. Найвищим бажанням обох народів є запевнити мир, що випливає зі свідомого відповідальности переконання про власну вартість.

Після 15-ох сумних літ, коли під демократичним режімом Німеччина пережила найгірші пониження, німці не забувають, що одинока Італія не брала участи у гнобленні Німеччини.

Між двома націоналістичними народами повстала спільнота не лише ідеольоґії, але й акції, що забезпечить Европу перед діланням марксівсько-демократичних розкладових чинників. Ніяка сила не розірве тої німецько-італійської спільноти; до того не допустить бажання 115-ох міліонів та воля обох державних мужів.

Мусоліні

підкреслив, що його подорож не має характеру звичайних дипльоматичних відвідин, за нею не криються ніякі тайні пляни. Йде про те, щоб потвердити вісь Рим—Берлін, яка не є проти нікого звернена: оба диктатори змагають до мира. Мусоліні хотів звидіти нову Німеччину, яка стала основним елементом европейського життя.

Обі держави змагають до господарської самовистарчальности, щоб на випадок війни не піддатися бльокаді, яку Італія відчула болюче. Вона ніколи не забуде, що Німеччина не прилучилася до протиіталійських санкцій.

Італійсько-німецька спільнота проявляється у боротьбі проти большевизму. Тисячі італійців полягло в Еспанії в обороні европейської культури, яка відродиться, коли відкине фальшивих богів Женеви і Москви. Завтрішня Европа буде фашистівська.

Нові бої на індійському пограниччі.

На північно-західному пограниччі Індії дійшло до нових сутичок між повстанцями факіра з Іпі та англьо-індійськими військами. На захід від Раґмук англійці розбили повстанчий загін, зложений з 300 туземців. Також у південному Вазірістані повстанці нападають на британські частини.

Австралія вірна Великій Британії.

Австралійський премієр заявив у промові, що на випадок війни Австралія рішуче стане по боці Великої Британії. Сепарація від британської імперії значила би для Австралії стільки, що самовбивство; лише співпраця британської та австралійської фльоти може оборонити Австралію.

У цій заяві слідний вплив сучасних подій на Далекому Сході.

Кілько італійців воює в Еспанії?

Кейпо де Ляно заявив перед мікрофоном, що у національних відділах „чорних стріл" є лише 15 прц. італійців, яких у цілій армії є до 15.000. Ніяких німецьких ні італійських ескадр в національному летунстві нема; є лише німецькі летуни й техніки. Зрештою по боці червоних є куди більше совітських, чеських та інших чужинецьких летунів.

ЧЕРВОНІ РОЗСТРІЛЯЛИ 300 РОБІТНИКІВ.

На відтинку Вілляверде до національних військ перейшло кількадесять червоних міліціонерів разом з політичним комісарем. Вони заявили, що їх переслідували як членів національної конфедерації праці. Головних провідників професійних спілок помордували серед загадкових обставин совітські агенти, які є на службі Валенсії. У вересні розстріляли в Мадриді коло 300 робітників членів національної конфедерації праці.

КОВДРИ І МАТЕРАЦИ.

На основі декрету валенсійського міністерства національної оборони кожний громадянин, що має більше ніж одну ковдру і один матерац, мусить віддати решту військовій владі.

У чому і як обвинувачують письменників

НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Чи ти знаєш, читачу, що ніколи і ніде в світі в історії людства не стояло так високо, не було таке почесне, не оберегалося так звання і становище письменника, як у країні Совітів, як на совітській Україні?

Ні, мабуть цього ти не знаєш.

Так ось про це найкатегоричніше свідчить у вересні 1937 р. один з чільних сучасних письменників совітської України, Іван Микитенко, лікар з фаху, член партії.

Може і справді варт придивитися поближче до цього щасливого письменницького життя за Збручем.

Почнемо, наприклад, з особи самого Микитенка.

Син незаможнього селянина з Кировщини (раніше вона звалася Зиновевщина, а ще раніше Лисаветщина), він за 20 років своєї літературної праці (а почав він працювати з 20 років), дав дуже багато — не можна в цьому йому відмовити — талановитих поезій (безумовно тенденційних!), справді доброї прози, драматичних творів.

Завдяки умілій тенденційности своїх творів він мав змогу виступати на XIII. зїзді рад УССР, у січні 1935 р., виголошуючи найвірнопідданішу промову, славлячи „великого Сталіна". Зазначав він тоді, що вся радянська Україна пишається із своїх найкращих синів, письменників, Кириленка, Ле, Кулика, Первомайського та багатьох інших; казав він, що таке своїм розквітом радянська українська літертура завдячує „дорогому Павлові Петровичу Постишеву". Під оплески всієї салі цитував він вірші Булатовича, що

Мила дітвора в саду
Виводить пальчатами (на снігу)
„Павел Петрович",
Як вияв улюблених дум...

По цій промові обрали Микитенка членом Центрального Виконавчого Комітету УССР, а цього року 1937 пощастило Микитенкові дістати дуже рідке визначення — його відряджено на II. міжнародній зїзд письменників в Еспанії.

„Але не має нічого постійного під сонцем" — сказав китайський фільософ.

І Микитенко вернувшись, коли мав реферат у Києві про свою подорож, не почув несподівано оплесків, зустрів холод серед слухачів.

Бо за часів (у УССР хронічних) нищення „недобитків з гадючих кубел націоналістичної, петлюрівської контрреволюції" кожен бажає відвести від себе можливе підозріння на когось іншого, використовуючи для цього хочби і щось з давно минулого.

І на зборах київських письменників дехто вже кидав прості обвинувачення в обличчя Микитенка, згадуючи його минуле.

Річ у тім, що року 1927, по зліквідуванні на совітській Україні націоналістичних (першої доби) літературних гуртів, як „Плуг“, „Ваплі-те“ (Всеукраїнська асоціяція пролетарської літератури), „Авангард“, „Літературний ярмарок“, тощо утворено нову правовірну, але виключно українську, літературну групу „Вуспп“ (Всеукраїнська спілка пролетарських письменників). 1933 р. це саме „Вуспп“ зліквідовано, як націоналістичну групу (другої доби), багато з його членів, замішаних у „Скрипниківщині“ загинуло, тільки спритнішим пощастило урятуватися.

Так ось тепер пригадали, що ніхто інший, як Микитенко був перший секретар цього самого „Вуспп“, що цей самий Микитенко висловлювався тоді, що „Вуспп“ (українська організація!) стоїть вище за „Рапп“ (всесоюзна організація), виявляючи в такий спосіб свій націоналістичний шовінізм, що цей самий Микитенко читав на Зізді Рад підлабузницького вірша Постишеву та ще вірша розстріляного потім націоналіста Булатовича і т. і. і т. і.

Отже треба боронитися, треба оборонити себе за всяку ціну!

І Микитенко спочатку визнає свої численні провини, кається в них, але потім зручно завважує, що й колишній секретар комфракції „Вусппу“, письменник Іван Кириленко дуже завинив. Цеж він рекомендував і запровадив до „Вусппу“ цілу зграю контрреволюціонерів-скрипниківців із ворогом народу Гірчаком на чолі, цеж він, Кириленко, звав себе вихованцем Постишева...

А крім того дуже ненадійна постать і письменника Івана Ле, який завжди тримав звязок з націоналістами, та і письменник Микола Бажан, який тепер так обвинувачує його, Микитенко, чомусь то мовчить про постійні свої зносини з ворогами народу, з націоналістами!..

Надалі Микитенко виступає з приводу цього з великою статтею в Київській „Літературній Ґазеті“, де вихваливши життя письменника на совітській Україні, зазначає, що, усвідомивши свої численні помилки, він робить для себе поважні висновки і по новому мобілізує свої сили.

Але несподівано дістає на це відповідь, що редколеґія вважає статтю його за недостатньо самокритичну і чекає від нього нарешті справжньої, більшовицької критики своїх політичних помилок.

А коли додати до цього гостру критику драматичних творів Микитенка, що раптом зявилися на шпальтах московської „Литературной Газеты“, то, здається, це вже і для Микитенка надходить „мементо морі“.

Бо таке „морі“ вже охопило і Кириленка і Ле. Зникли вони зі сцени недавньої своєї слави, популярности.

А в Києві на зборах харківських письменників розглядали справу письменника Галушки, який працював колись серед „націоналістичних ворогів народу“, який ввесь час продовжує „замазувати сигнали про націоналістичну наволоч“, потурає їй — і вирішено виключити з партії Галушку, як „активного посібника (!) ворогам“. Надалі виключено з партії письменника Дмитра Бузька, що нераз виступав на прилюдних зборах з партійними наклепницькими виступами, що „морально розклався“, що має вороже совітському народові минуле — як активний есер і колишній петлюрівський аташе.

На тих самих зборах висловлено догану багатьом членам, як Юхвід, Байдебура та інші, запропонувавши їм виявити зразок боротьби з „націоналістичним охвістям“.

І зараз після цього Юхвід виступає із статтею-листом обвинувачення проти Володимира Коряка, який свого часу вихваляв „запеклого ворога народу“ Поліщука, пропаґував буржуазно-націоналістичні гасла, який написав ворожо-шкідливу своїм змістом „Історію літератури“, який каже тепер, ніби йому ще кілька років тому було ясно, що Щупаки, Кулики, Первомайські — це вороги народу, отже який підозрівав, але відмовчувався, мабуть боявся, щоб в боротьбі не викрили і його злочинних рук...

Виключено Коряка і з партії і з членів СРПУ (це теперішня назва — Спілка радянських письменників України — правовірного літературного угруповання на совітській Україні).

Є (а може вже був) там молодий досить плодючий письменник Вадим Собко.

І написав цей Собко песу „Лють“ на цілком актуальну тепер тему — про боротьбу з „фашистівськими шпигунами і диверсантами“, про те, як молодий видатний летун-„випробувач“ Ковач попадає, закохавшись, у лабети замаскованої шпигунки Іванової, видає їй державні таємниці, передає фотографію нового літака, але нарешті — „гепі енд“ — викриває цю Іванову.

Здавалось би все цілком добре. Так мабуть подивився на цю песу і Головрепертком УССР (головний репертуарний комітет, що має за завдання розглядати песи і апробувати чи забороняти їх) і дозволив її до вистав по театрах, а багато театрів вмістили її у свому репертуарі.

Але знайшовся колектив харківського театру революції, який добачив у цій песі „мерзенний пашквіль“ на „сталінських соколів“, на кращих синів совітського народу, наклеп на їхнє героїчне життя (чи немає ще контрреволюції і в тому, що Ковач протиставиться Івановій?!), і вимагає від влади „зацікавитися“ твором Собка.

Є там (а може вже теж був) молодий поет Євген Фомін, який, хоч і не має українського прізвища вже від 1927 р. пише українською мовою і написав він цього року поему „Рафаель“ та надрукував у „Радянській літературі“ (відомо, що вся періодична література в СССР проходить через попередню цензуру так зв. „літів“ („Укрліт“, „обліт“, тощо) — комітетів у справах літератури), і стали пригадувати, що цей самий Фомін ще 1932 р. випустив книжку „Засідання героїв“, де виступав з „підлими націоналістичними гаслами“, а тепер, щож він пише?

Які б тяжкі не зносив я незгоди,
хоча кипить в мені одвічна боротьба,
люблю я дивний світ безсмертної природи,
завжди розчулений спішу сховатись в ній...

Що це за „тяжкі незгоди“, дозвольте спитати? що за „одвічна боротьба? чому він хоче „ховатись“?..

А потім знову:

У час безрадісний, тривожний і сумний...

Про який такий „безрадісний і сумний“ час говорить Фомін, адже ж він живе і пише за часів після великої жовтневої революції, коли життя таке щасливе?!

І знову порада „кому слід“ звернути увагу на діяльність Фоміна...

Може і справді це все зветься там „щасливим життям“, але нехай йому всячина такому „щастю“! Ні, не заздримо тамошнім письменникам!!

Гл. Л.

Закарпаття.

ПОСВЯЧЕННЯ ШКОЛИ ГР.-КАТ. ДІВОЧОЇ СЕМИНАРІЇ В УЖГОРОДІ.

Будинок дівочої семинарії був уже затісний і при великих жертвах удалося вибудувати і другий поверх; дня 12. IX. ц. р. відбулося посвячення добудованих частин.

По Службі Божій під проводом еп. Стойки посвячено будинок, після чого почалася програма. Хор під проводом дир. М. Аркаса відспівав державні гимни. Дир. Лар у дуже гарній промові змалював минуле й сучасне цієї школи. З його промови довідуємося, що будинок під цю школу здобув колись великий наш патріот пок. еп. Фірцак, що за свої гроші, в тому часі нечувано високу суму — 5.000 ґульденів, купив будинок, щоб здобути приміщення для школи дівчат. Але мадяри й ці фахові жіночі школи заборонили і домагалися, щоб наші дівчата виховувалися в мадярських школах. Були часи, що о. А. Волошин давав до диспозиції свій дім (там, де тепер сиротинець) для науки наших дівчат.

Переломовим роком в історії школи, зокрема виховання нашого жіноцтва, був 1922. рік, коли великий наш покійний епископ Петро признав Сестер Василіянок і доручив їм виховання наших дівчат. У нинішньому будинку крім учит. жін. семинарії і горожанки найде приміщення також нововідкрита школа для жіночих професій та семинарія захоронниць.

Після того виголосила дуже гарну промову-привітання кандидатка 4. р. Е. Пайкошівна. По ній промовив еп. Стойка в релігійнім дусі. Останньою точкою були співи: кантата С. Кудрона і марш Аркаса. Як у церкві при співанні Служби Божої, так і на святі хором проводив дир. Аркас. Добре підібрані голоси викликували гарне враження. Шкода, що цей дійсно гарний жіночий хор не виступає публично, ані не дає концертів у радіо.

Било в очі, що на свято не були запрошені передові люди наших культурних установ, навіть „Просвіти“ не запрошено... Запрошення друковано компромісовим правописом, а це вже не поступ, але назадництво. (У. С.).

КЛЯСИЧНА ҐІМНАЗІЯ ОО. ВАСИЛІЯН В УЖГОРОДІ.

Клясична ґімназія оо. Василіян в Ужгороді, якої організаційний статут потвердило міністерство шкільництва розпорядком з 30. червня ц. р. ч. 70564/37-II/2, отворила в І. шк. році кляси І. і III. Вступні іспити, що відбулися перед феріями 30. червня і 1. липня та по феріях 1 і 2. вересня, дали такий несподівано корисний вислід: до 1. кляси принято 47, до 3. кл. 58, разом 105, у тім 103 звичайних та 2 приватних учеників. По званню родичів є: 41 синів селян, 10 — учителів або професорів, 8 — робітників, 6 — священиків, 6 — залізничників, по 5 синів урядовців, купців, лісників або пенсіоністів; інші звання заступлені меншими числами (1—2), 3 ученики не мають батька. Зі Словаччини походить 14, з Підкарпат. Руси 91 і то з усіх сторін аж до Ясіня, Волового й Ужка. В інтернаті живе 42, доходить або доїзджає 48, інші живуть у родичів (10), або на приватних станціях (5). Професорський збір складається з 4 інтерних та 2 екстерних учительських сил. Ґімназія диспонує вже досить багатою збіркою мап (завдяки жертві одного нашого патріота), збіркою мотилів (також жертва нашого прихильника рідної школи) і збіркою мінералів Підк. Руси (жертва першого патріота, що подарував мапи всіх частин світа і пляніґльоби). Внутрішне уладження (лавки, таблиці, скрині й т. д.) набув Чин оо. Василіян у найліпших фірм. Нова школа прийме дуже радо й дальші жертви громадянства в книжках, кабінетних збірках (особливо до кабінету природописного) та в грошах, щоб створити допомоговий та стипендійний фонд для бідних учнів.

ВЕЛИКА НЕВДАЧА „РУССКИХ“ У БЕРЕГОВІ.

19-го вересня відбулися батьківські збори при держ. реальній ґімназії в Берегові. На зборах по принятті звіту з минулого року і по виборі нової президії досі невидано велике число родичів цілої Берегівщини одноголосно висловило своє бажання не зміняти і надалі мови навчання. Три „русскіе“ професори пробували провокативно і вороже ставитися до народньої течії, та дарма! В Берегові не пощастило їм! У національних почуваннях уже віддавна свідомі батьки шк. дітей Берегівщини з елементарним обуренням унеможливили дальші провокації тих трьох „русских“ панків, які ще все не опамяталися і не бачать, що на Берегівщині свідоме українське громадянство ніколи не зігне шиї в ярмо мадяро-московської трійки.

При кінці зборів родичі одноголосно висловили бажання замість терміну: „руський“, „малоруський“, „русинський язик“ узаконення назви: „українська мова“ і заведення до науки (тому, що заведенням „русских“ учебників дотеперішня компромісова етимольоґія свою важність утратила) фонетичного правопису.

Родичі Берегівщини на цих зборах запевнили дальший, незмінений народній напрям у ґімназії, яка дала вже і досі стільки свідомих і культурних працівників та непохитних борців за народні права української суспільности Закарпаття.

НОВИЙ АДВОКАТ-УКРАЇНЕЦЬ.

Д-р Михайло Стахура, молодший син надрадника д-ра Данила Стахури, дня 16. вересня ц. р. отворив адвокатську канцелярію в Севлюші при вул. Вербовецькій, напроти окружного суду. Молодого, солідного, симпатичного адвоката сердечно витає українське громадянство на Закарпатті і надіється, що його діяльність не буде обмежуватися лише до солідного і совісного полагоджування канцелярійних справ, але пошириться і на наше занедбане культурне, господарське та навіть і на політичне поле.

Підсумки анкети та власні рефлексії.

2. ЩЕ ПРО ЗАСАДУ НОРМАЛІЗАЦІЙНОЇ ТАКТИКИ.

При переведенні в життя нормалізаційної засади зроблено цілу низку важких помилок з обох сторін, — починаючи від самих початків, себто від змісту та обстанови виборчого компромісу. Чи з того виходить, що колиб тих помилок не було, вислід „нормалізації“ був би інший, ліпший, для українців корисніший? Не знаємо, — дуже можливо, що й тоді нічого не вийшло би з цієї спроби вбгати національні відносини на українських етнічних землях у Польщі в якісь упорядковані й усистематизовані рямці, інші і ширші, ніж їх дає теперішнє законодавство та теперішня польська державна система. Можливо, що й тоді прийшлось би казати про нехіть другої сторони мирно поладнати істнуючий конфлікт чи про якісь інші українські помилки. Але такі міркування не входять уже в площину політичного думання. Політична думка устійнює фактичний стан, бере під увагу цілу низку невідлучних моментів та доходить до конкретних висновків: думати про те, „що би було, якби було“, це казуїстичне політиканство.

До побічних моментів, про які в даному випадку безумовно не слід забувати, це історія польсько-українських взаємин у давньому і недавньому минулому. І Казимирівські часи, і доля Виговського, і зборівської угоди, і вся політика передрозбірної Польщі на Правобережжі, і дипльоматичні заходи Мазепи та помазепинської еміграції, і історія польсько-українських відносин від 1772. до 1918. в Австро-Угорщині та історія переговорів в рр. 1918-19, і доля польсько-українського союзу на підставі варшавської конвенції з 1920. року і Рига з її наслідками для українського союзника і польська національна політика від 1919. року, це все речі, відомі не тільки для противників засади польсько-українського порозуміння, але й для прихильників цієї концепції. І напевне про факти не будемо спорити та напевне устійнимо всі однозгідно фактичний стан у тих давніх і наших нових часах.

Але й тоді устійнимо безумовно безспірний факт, що впродовж всесвітньої історії не був відомий ні один спір, який не переходив би еволюції та не давав можливости порозумітись між учорашніми найбільшими непримиримими ворогами. Нема у світі конфліктів, яких не можна би розвязати, і не є правдою, що війна є тим єдиним остаточним засобом, який рішає про невирішені міжнародні спори. Війна буває здебільша не засобом для розвязання конфлікту, лише для добуття певних конкретних цілей, яких зачіпна сторона здебільша раніш і не виявляла. Ясна річ, коли говорити про остаточну й вирішну полагоду польсько-українського спору, то того спору ми нині не всилі поладнати. Історичний польсько-український спір є таким спором за територію, якого вирішування лежить у площині міжнародніх проблем. Чи з того виходить, що ми взагалі не маємо нічого робити, щоб облекшити свою долю?! Політика не є засобом продукувати героїв: політика є штукою робити своєму народові лекше, краще життя, — розуміючи під цим, очевидно, не тільки культуру матеріяльну, але й духову, ту культуру, яка є невідлучним чинником культури політичної. Політична тактика може бути ріжна. Обєктивні обставини можуть, повторяємо, накидати тактику вижидання, „блискучої ізоляції“, тактику найгострішої опозиції, чи навіть само розвязання леґальних партійних організацій і проголошення відозви з відмовою вести у даних обставинах активної політики, себто — з залишенням вільної руки стихійним силам. Але навіть тоді засада, що — при змінених, цілком інших умовинах, треба би знову навязати безпосередні розмови з польською стороною і в них устійнити широкі рямці національних взаємин, та засада залишається стійкою. Опрокидує її тільки 1) русофільська орієнтація з засадою перетривати якнебудь до часу війни, в якій всі українці станутъ по стороні Росії, і 2) засада перманентної революції, яку проповідує (чи проповідувала) ОУН. Все інше поза цими трьома засадами — це тактичні гасла, а не політичні концепції.

Між Німеччиною і Польщею істнує від століть ненависть, якій трудно найти рівної між двома народами. Мають теж ті два народи і дві держави взаємні претенсії не тільки щодо минулого, але й сучасного такі, яких ані німець ані теж ні один поляк не зречеться. Але й мають гостро актуальні вимоги, які казали обом сторонам шукати порозуміння: відсунути безплідні сварки на тлі того історичного спору та повести розмови про таку нормалізацію (без лапок) відносин, яка вможливилаб займатись тепер іншими справами. Польська ендецька політична думка такої постанови справи не признає: вона завзято поборює ту концепцію, яку перевів пок. Й. Пілсудський та яку веде далі спадкоємець його концепцій — мін. Бек. Намагається сторпедувати її однаково німецька гаката провокаційними висновками проти польської меншини у Німеччині і Данціґу, намагається це робити польська ендецька преса, роздуваючи до несамовитих розмірів кожний інцидент. На сторожі великої концепції стоїть всетаки індивідуальність тої міри, що Бек, з авторитетом фірми Пілсудського. На сторожі подібної концепції супроти українців — не стоїть ніхто і тому вона бере в лоб, переходить (по суті вже перейшла) з ділянки практичної політики в ділянку теоретичної політичної думки.

Очевидно, можна кожну справу звульгаризувати, спримітивізувати, демагоґічно викривити. Робить це нпр. один український часопис, який голоси анкети формулює так: „1) те, що УНДО почало робити від 1935. року, є конечне і потрібне, 2) воно у висліді є для нас шкідливе, 3) треба робити те саме далі...“ Може таке сформулування справи є дотепне, але поза дотепом нічого більше у ньому нема, — крім шкоди, яку наноситься, вносючи хаос у політичні поняття, дезорієнтацію у громадянські течії та обнижуючи через те рівень політичної думки. **Треба точно відмежувати те, що робилось від 1935. року, від засади безпосереднього порозуміння. Не була шкідлива засада, тільки спосіб її переведення, за який у першу чергу відповідає польська сторона, але за який відповідальний є теж український партнер. Минулого поверх дволітнього періоду не можна трактувати, як щось одноціле тільки треба в ньому відріжняти речі правильні від неправильних, а повторювати чи продовжувати до безконечности речі неправильні — булоб самогубством.**

Ті, які ввесь отой минулий період трактують, як щось одноціле та переплутують концепцію з тактикою, засаду з її реалізацією, врешті ідею з політикою, — ті громадяни роблять одну велику помилку: вони забувають, що у новітній історіософії відпала вже теорія історичного фаталізму. Ревізіоністичні історіософічні гасла, що їх проповідує м. ін. польський історик проф. Ольґерд Ґурка, не є теж відкриттям Америки. Можна в більшій або меншій мірі спорити, поскільки обставини, себто всі

Л. ЧОЛГАН. 5

Літнищеві лінощі.

ОРИГІНАЛЬНА МУЗИКА.

Всякі музики швендяються в долині Пруту. Маленькі хлопчики-гуцулики, що під українськими віллями грають стрілецькі мельодії а під чужими чужі і правдиві джез-банди (більше банди, ніж джези), і сліпі скрипаки-жебраки.

Та в одній віллі концертувала найоригінальніша музика. Хоч в репертуарі мала й модерні твори, то найкраще виходили старі „шляґери“. Грачі сходилися повагом, займали свої місця, брали інструменти в руки і починали.

На першу скрипку грав диригент-директор, що вже чимало переграв і тепер блестів рутиною. Пристійний ветеринар, що сам не знав до чого має більше щастя: до жінок чи до скрипок — перебирав пальцями мов по клявішах саксофону; лікар із легко-цинічною міною кидав немов фортепіянові акорди, а виелеґантований професор бив такт немче на бубні.

Починали увертюрою в модерному стилі — бриджем.

Відповідно до вечорів, настрою і публики („кібіців“) репертуар змінявся: ішло сентиментальне танґо — тарок, веселий вальчик — преферанс, фокстрот — лябет. А кінчилося звичайно темпераментною румбою: з „коротким“ тактом...

І часто бліднули зорі, ранок заглядав зза гір, а музиканти грали.

Бо були це правдиві жерці музичної культури.

ВІД ВОДОПАДУ ДО ФОКСТРОТА.

Тепле надвечіря. Гостинець між Ямним і Яремчем найпопулярніша траса проходів. Найгарніша частина корита Пруту, Камінь Довбуша, Водопад-Яремче.

Зустрічаєш студентку фільософії, що йде зі своїм професором до водопаду Прута. Прилучуєшся до них, щоб показати їм стежку. Сивий професор університету, льоґік, естет, артист-маляр, критик і літератор — на проході тільки симпатичний жартун.

— Я відпочиваю в цей спосіб, що нічого не думаю — каже. — Зміна місця, нові люди — все це мене відсвіжує. А найбільше дансинґи.

Минаємо гарний віядукт і скручуємо вліво. Стежкою, потім поміж камінням, два-три скоки і ми коло водопаду.

Сідаємо всі троє на великому надбережному камені. Професорові починають світитись очі і в ньому відзивається маляр.

— Чудово, чудово! — тільки повторює.

Якийсь спортовець вилізає раз-у-раз на високу скалу над самим водопадом і шугає миґом у пінистий вал, щоб за хвилину виплинути на плесі і повторити штуку.

— Чудово! — захоплюється теж професор.
— Чи відчуваєте, як пахне вода? Немов морська.

Сонце ховається за віядукт і останніми променями золотить білозелені буруни водопаду, неначе покриває їх чарівною луском. Тихий вечір перемальовує небо на рожевий фіолет.

Аж тепер спостерігаємо, що трохи вгорі, на каменях якісь дві малярки розложили полотна і відмальовують водопад. Завтра можна буде купити в Яремчі той „ляндшафт“ за два-три золоті.

— Знаєте — відзивається знову професор — Ямне подобається мені не менше від Закопаного.

І розмова сходить на коломийковий ритм гуцульських співанок, якими професор теж цікавиться.

Вертаємось. Щораз виразніше чути музику. За хвилину напис: „Пструги — Морозиво — Дансінґ“.

— Вступимо на ці два останні — рішає професор. — Знаєте, в французькій літературі трапляється дуже частий „пструговий мотив“: чоловік ловить пструги, а тимчасом жінка його зраджує.

Професор танцює завзято; ніодного танку не дарує. Підчас перерви обтирає піт з чола:

— Властиво ціль нашої ескапади осягнена: ми спітніли ґрунтовно.

Потім розказує, як у його пансіоні є якесь молоде подружжя, дуже анемічне:

— Витягнув я їх колись-то на дансінґ, а потім не знав, що з ними робити.

За хвилину, коли по паркетах стрибає скочна мельодія фокстрота, підходить до сусіднього столика і просить якусь молоду панночку до танку. Кожну хвилину хоче використати, бо дансінґ — каже — відсвіжує людину втомлену умовою працею.

(Далі буде).

матеріяльні і моральні обективні чинники впливають на хід подій. Однак є вже річчю аксіомою, що вирішним чинником таки бувають люди, себто ті, які творять, формують, кидають ідеї, надають ідеям вираз і їх реалізують, люди, які кермують світом, а не які дають обставинам собою кермувати. Автоматизм у політиці не існує. Автоматизація чи бюрократизація політики перекреслює само поняття політики і мусить звести на манівці політичну діяльність та у практичних вислідах скінчитись повною невдачею.

Ніщо не діється само. Національною політикою у Польщі хтось кермує, хтось її реалізує. Або добре або зле. Те саме торкається української сторони: хтось справи формулює, надає їм зміст, переводить у життя, — так або інакше. Буває, що справа є поставлена дуже добре і — не дає позитивних вислідів. Але тоді є з неї вихід, вона не залишає по собі несмаку, вона не викликує дезорієнтації, розтічі, хаосу, не залишає по собі неґативних наслідків у політичній атмосфері. Приклад: невдала спроба пок. М. Галущинського і пок. Голувка, про яку була згадка у нашій анкеті. Тоді були залишені всі двері до відвороту, тоді українська сторона відразу витягнула політичні консеквенції з поставленої їй умови, тоді теж і польська сторона ставила справу — для нас невідповідно, але ясно і недвозначно. Зате сьогодні всі бачимо і відчуваємо, що українська політика найшлась у сліпому куті, а пошуканки виходу з нього викликують саме той внутрішній фермент, який існує.

Чи інші люди по польській стороні та інші по українській булиб перевели ту спробу налагодити міжнаціональні взаємини — краще, з більшим успіхом? Приходиться знову повторити: не знаємо, може булиб зробили інші помилки, може булиб загнали ту спробу у ході її реалізації також у сліпий кут. Але з того не виходить, щоб не ствердити нині існуючого стану.

На такому власне становищі станули всі учасники анкети. Вони слушно відповіли потакуючи на перше питання Редакції, зате найбільш неґативно висловились на друге питання.

—o—

В справі пожежі римо-кат. каплички

в Сухій Ліщині біля Майдану, станиславівського повіту

Від Української Парляментарної Репрезентації ствердив я в дні 26. вересня ц. р. на місці пожежі в Сухій Ліщині, що в тій кольонії не було ніякого римо-кат. костела, тільки в будові була маленька римо-кат. капличка, яка очевидно ще не була посвячена і в ній ще не відбувалося ні разу богослуження. Положена вона була менш-більш по середині зганої невеликої кольонії, серед невикорчуваних ще лісів, на перехресті лісових ліній, які становлять заразом місцеві дороги. Побіч є одинока хата кольоніста, а дальші хати розкинені далеко від каплички серед лісів, при яких досі викорчувано на управні поля тільки невеликі площі. Від каплички до найближчих українських сіл і присілків є півтора до три і більше кільометрів. Згоріла ця недокінчена капличка з 21. на 22. вересня ц. р. коло год. 2. вночі. Познаками підпалу згідно з твердженнями місцевих кольоністів були, мовляв, 2 пляшки з бензини, чомусь покинені на місці згарищ. На місце пожежі прибув небаром станиславівський воєвода, який опісля ствердив перед о. сенатором Лободичем, що на підставі тих познак, які є, він як старий боєвик прийшов до переконання, що **тут не заходить випадок підпалу, доконаного боєвою організацією.**

Склалося саме так, що критичного вечора відбувалася в селі Майдані, віддаленім від місця пожежі більше як 3 км., аматорська вистава в місцевій читальні „Просвіти" і після вистави забава з танцями. На цю забаву вдерлося кільканацятьох молодих поляків зпоза Майдану, не заплативши вступу. Їм казали забиратися і тоді місцевий солтис за чотирьох заплатив вступ, одначе решта не хотіла ні заплатити, ні вступитися. Тоді викинули інсурґентів зі салі, при чому двох незначно потурбували.

Обі ті зовсім окремі справи чомусь злучено разом і 23. та 24. ц. м. слідчий поліцай зі Станиславова перевів в обох справах слідство та після численних ревізій поарештовано і замкнено у волосній арешті оцих українців: **Романа Яськевича**, голову читальні „Просвіти" і сина місцевого пароха, хоч він після вистави пішов до дому і на забаві та при зґаданій бійці в читальні не був, **Стефана Шуляра**, с. Миколи, **Михайла Шуляра**, с. Миколи, **Олексу Яремича**, **Олексу Бенька**, **Василя Федуняка**, **Стефана Федуняка**, с. Олекси, **Федя Сенева**, **Миколу Антоняка**, **Йосифа Кучеру**, с. Дмитра, **Михайла Дзіковського**, **Василя Войцеховського**, с. Ілька і **Федя Кучеру** — всіх з Майдану, а також **Василя Попадишина** і **Н. Ковча** з Павелча.

Посол д-р Роман Перфецький.

Відкликаний дозвіл на Кооперативне Свято.

(Допис з Борщівщини).

Борщівський Повітовий Союз Кооператив призначив неділю 26. вересня ц. р. на окружне кооперативне свято в **Мельниці**. Пороблено всі заходи, щоби свято випало якнайвеличавіше. Старосто дало письменний дозвіл на свято.

Борщівський повіт у великій частині є прикордонною смугою і тимсамим у звязку зі законом про прикордонну смугу і відповідні розпорядки має цілу низку обмежень в рухах населення. У прикордонній смузі, а властиво в цілому повіті у всіх справах має рішальний голос гранична сторожа, себто КОП.

Дійсно тяжко жити громадянам у прикордонній смузі. Зі заходом сонця не вільно нікому вийти на вулицю. В хатах вільно світити лише при щільно закритих вікнах. Не можна виїхати зі села, не маючи „особистого доволу", та ще й відповідної перепустки. Гранична сторожа пильнує дуже строго, навіть як селяни їдуть у поле на роботу. Буває і таке, що при виході з церкви домагаються леґітимацій від старeньких бабусь, а коли вони їх не мають, забирають їх на станицю. Розуміється, що завмирає там і всяке культурно-освітнє життя, бо вечором, коли наш селянин має час піти до читальні, не вільно вийти з хати.

Тому-то і всяке **леґальне** громадянське й товариське життя майже завмерло на наших селах. Під охороною темної ночі уміють порушатись тільки ті, що не хотять користати з леґального життя села. Користають з цього комуністи. Вони уміють ширити свою літературу, яка знаходить серед населення чимраз-то більший послух, бо, як сказано, всяка леґальщина недозволена, а в додатку дуже строгий режим дає відповідне психічне підложжя під комунофільську пропаґанду.

Тому не дивниця, що прикордонні села як спасення чекають війни, бо кажуть, що тоді напевно не буде так тяжко жити. Серед таких умовин живуть усі наші прикордонні повіти. Кому це виходить на користь, не тяжко вгадати. В додатку нема надії, щоби прийшли полекші. Навпаки — маємо чимраз більші загострення.

Не менше дивна процедура з видаванням у борщівськім старостві перепусток для кооперативних і просвітянських працівників, котрі мусять чекати нераз місяцями на перепустку; зате неукраїнці, хочби знані зі своїх східних переконань, дістають перепустку негайно... Видно, що українці більше небезпечні...

Серед таких невимовно тяжких умовин приходиться вести господарську й освітню працю в повіті. Як сказано, Повітовий Союз дістав письменний дозвіл на свято в Мельниці, видрукував афіші і розіслав їх по селах. Нарід тішився, що зможе раз свобідніше відітхнути на кооперативнім святі. Та сталося інакше. **В суботу 25. ц. м. в год. 3-тій попол. напередодні свята**, коли вже все було готове, прийшла до Союзу **телефонічна заборона** свята. Не помогли ніякі інтервенції і представлення. В додатку зі самим старостою не можна було говорити. Вже в пятницю в Мельниці, де робили приготування до свята, постерункові і жовніри з КОП-у радили не робити приготувань, бо свята не буде. Коли люди покликувались на письменний дозвіл старости, діставали відповідь: „Зобачице, же не бендзе". І так сталось. Не знати тепер, хто править повітом: староста чи ріжні стшельци та шовіністичний секретар Повітової Ради зі своєю компанією. Кажуть, що ця заборона це ніби репресія за намагний підпал кольоніста та стріли якихсь **невислідженних дотепер людей**. Про ці події публична опінія має вироблену думку, одначе декому треба скинути все на українців та пристосувати **збірну відповідальність**.

З приводу заборони свята настало велике обурення серед селян. Тимбільше, що селяни бачать усякі імпрези „винобрання", а в додатку борщівське „Сільський Господар" бере участь у садівничій виставі, улаштованій Повітовим Виділом. Без участи „С. Г." і наших селян вистава була би дуже мізерна.

Так живеться у нас на „кресах". Приказ „Звйонзку обронцуф Львова" виконується точно за урядування п. воєводи Маліцького. В минулому році величаве кооперативне свято в Борщеві відбулося без перепон.

Найвищий час вглянути покликаним чинникам у відносини в прикордонній смузі, бо зле діється. А. А.

ПРЕМІЄР СКЛАДКОВСЬКИЙ І ВІЦЕПРЕМІЄР КВЯТКОВСЬКИЙ У ПРЕЗИДЕНТА МОСЦІЦЬКОГО.

28. п. м. президент Польщі у присутності марш. Ридза-Сьмиґлого приняв на авдієнції прем. Складковського і віцепрем. Квятковського, які поінформували президента про праці уряду.

В політичних колах твердять, що ця нарада на Замку була присвячена м. і. теж останнім подіям у ріжних сторонах краю, головно на терені Варшави.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

В порі катару і простуди.

Настала осінь, а з нею дощі, болота, мряки та інші „приємности", які приносить нам осінь у нашім кліматі. У висліді химерної осінньої пори багато людей ходить закатарених, одні кашляють, другі пчихають, інших „душить флегма". Відзиваються старі ревматизми, „стрикає" і ломить у кістках.

Простуда — причиною недуги.

Властиво, то нинішня медицина не вважає простуди „причиною недуги". На це мають монополь всякі бактерії; простуда займає тепер другорядне місце, а саме т. зв. „сприятливого чинника" себто такого, що влекшує хороботворчим бактеріям атаку на людину.

Про це мабуть кожний уже переконався, коли одного дня перемочив та простудив ноги, бо другого дня мав катар і хрипку як „муровані".

Простуда, головно холод у ноги спричиняє у вражливих людей такі неприємні прояви, як катар, хрипка, кашель чи гарячка.

Організм людини пристосований більш-менше до постійної температури, в якій вона почуває себе найліпше. Тоді людина почуває себе здоровою, її організм функціонує добре і не боїться міліардів бактерій, яких все повно на шкірі нашого тіла і на слизній болоні носа, устної эмини та горла. Ті бактерії бувають ріжні. Нормально зустрічаємо там заразки ґрипи, катару, запалення легенів та ін. Одначе звичайно вони для нас нешкідливі. Зате коли обнижиться відпорність нашого організму нпр. підчас простуди від холодного повітря чи перемочених ніг, тоді мікроби користають з такого ослаблення нашої відпорности і здобувають над організмом перевагу.

Досліди Пастера.

Вплив температури на відпорність організму проти хороботворчих заразків досліджував ще славний Пастер. Він зайнявся питанням чому нпр. один з найбільш хороботворчих заразків т. зв. бациллюс антраціс є незвичайно грізний для худоби і овець, а зовсім нешкідливий для курей. Пастер упав на думку, що може тут має вплив вища температура курок ніж овець, що хоронить їх перед недугою. Він занурював тоді лапки курок на довший час до води, а тоді вони попадали в ту саму недугу, що вівці, коли дослідник впорскнув їм згаданого заразка.

Теплошкірі звірі і людина пристосувалися в той спосіб до мікробів, що в нормальній температурі співжиття людини з мікробами їй нічого не шкодить. Зате досить цю постійну температуру обнижити, щоб улекшити заразкам прихід недуги.

Як реаґують поодинокі люди?

Одні особи більше, другі менше вражливі на простуду тіла. Ось нпр. підчас маневрів вояки мусять перебувати годинами у холодних мочарах у перемоченій обуві і нічого їм не станеться, а другим разом міщух піде за місто на прогульку, перемочить черевики і на другий день в нього появляється кашель чи біль горла.

Також неоднаково реаґують люди на продуви. Більшість людей зносить без жадної шкоди холодні продуви, інші більш вразливі нарікають зараз на болі зубів, мязів і т. п.

Що робити в зимних порах року?

Восени треба все звертати увагу на відповідну температуру нашого тіла і мешкання. Повітря кімнати, де буваємо при праці не повинно бути ні за холодне ні за тепле; найліпша температура це 17—18° Ц. Убрання має бути сухе та тепле. На підлозі мешкання повинні бути диваники.

Повітря в кімнаті треба часто зміняти, щоб було чисте. Тому, що найчастіше катари та болі горла чи нежит озявів (бронхіт) походить з перемочення чи перемерзнення ніг, треба уважати, щоб панчохи чи скарпитки і черевики були завсіди сухі та теплі. Підчас дощів добре є носити гумові „ботки" чи кальоші. Особи, що мають зимні ноги, повинні по приході до дому скупати ноги кілька хвилин у теплій воді, потім убрати теплі скарпитки і капці.

До цих запобіжливих засобів належить ще й гартування тіла холодними змиваннями чи тушами, одначе гартування треба зачинати ще влітку і продовжувати безнастанно. Таким робом шкіра нашого тіла звикає до змін температури і тоді будьяка простуда не дається їй так у знаки, як для незагартованої людини.

Б. Г-й.

Смертність меншає.

Як виказує статистичний матеріял ріжнородних установ та організацій, що займаються справами здоровля і гігієни населення, смертність, особливо в містах, зменшується з кожним роком. Це зменшення доходить нерідко до 50—70%. Причиною того відрадного явища є з одної сторони щораз більше усвідомлювання населення про відповідний спосіб життя й нові здобутки медицини, а поруч того великий поступ гігієнічних умовин у виробництві ріжних родів поживи. При тому з приємністю слід зазначити, що в тім загальнім світовім шляхотнім змаганні за поліпшення здоровельних умовин, за зменшення пошесних недуг, що десяткують нераз населення, за продовження віку — чималу участь беруть і численні українські установи та підприємства, як наші порадні здоровля, Українське Гігієнічне Т-во, Відродження, тіловиховні організації, тощо.

З другої сторони є вже у нас чимало підприємств, що незвичайно дбайливо стежать за постійним уліпшуванням способів виробництва. Мають вони на увазі передовсім добро та здоровля консументів, дарма що ці уліпшення вимагають нераз дуже поважних додаткових грошевих витрат, які або слабо рентуються, або й деколи зовсім не рентуються. Ось згадатиб для прикладу — введення пастеризації „Маслосоюзом" у Львові й поширювання її на інші більші міста: Стрий, Станиславів, Перемишль, Дрогобич. Кошти заведення нових, спеціяльних уладжень ідуть в десятки, ба й сотки тисяч, а консументи, на жаль не все здають собі справу з того добродійства, яким є пастеризоване молоко та наскільки воно — позбавлене всіх хороботворчих бактерій (сухоти, шкарлятина, дифтерія і т. п. (впливає на зменшення головно пошесних недуг і смертности. Незбиті докази на це дають міста Америки і зах. Европи, де впровадивши обовязкову пастеризацію — зменшили смертність і пошесні недуги, головно серед дітвори, нерідко на 50—70%.

Це повинні мати на увазі головно батьки і численні „Батьківські кружки" по наших школах, що займаються акцією доживлювання молоді.

Вони повинні не тільки освідомлювати дітвору про вартість і значіння пастеризованого молока, але і стати водночас реалізаторами якнайбільшого поширення консумції пастеризованого мокола і таким чином сповнити вдячне діло — а саме причинитися до піднесення здоровельного стану нашої молоді.

Телефономан я.

На конгресі лікарів умових і нервових недуг у Філядельфії в Півн. Америці подав один директор санаторії для нервово хорих свої спостереження про появу нової недуги. В його санаторії перебуває двох хорих, в яких недуга проявляється тим, що вони мусять безупину телефонувати цілий день. Хорі — з фаху промисловці, не можуть жити без телефону, бо коли їм не дати змоги провадити телефонічних розмов, тоді вони впадають у стан нервового подражнення, що проявляється пригнобленням і приступами шалу.

Лікарі пояснюють це тим, що в деяких людей, що вживають телефону, появляється якесь „самозакохання" у свому голосі, що змушує жертву до безупинних балачок телефоном. При тому для телефономана є важне й те, що він, не бачучи свого співрозмовця, може цілу свою увагу зосередити на своїм голосі. Ця нова манія є дуже сильним налогом; її порівнюють до морфінізму, бо таксамо як морфіна скоро тратить на своїй силі при частім уживанні свою прикмету втишувати болі, а стає налогом, якому тяжко опертися, так і аматор частих телефонічних розмов згодом мимоволі попадає у своерідну манію.

Нова недуга є дошкульна і для тих здорових, на яких „скроплюється" запал телефономанів, що не дають жити знайомим та незнайомим. Добре булоб над телефонами друкувати поклики: „Бережіться недуги телефономанії, що є недугою нервів".

З ЖИТТЯ ІНШИХ...

ВЕНЕРИЧНІ НЕДУГИ В ДАНІЇ.

Данія, дуже багатий край, впровадила у себе безплатне лікування венерично хорих. Це показалося незвичайно доцільним, бо число хорих на сифіліс (пранці) впало помітно в цілім краю. Так нпр. коли в 1918 р. в столиці Данії, Копенгаґені, було записаних 3 тисячі випадків занедужання на сифіліс, то після безплатного лікування в р. 1933 було всього 200 випадків.

На венеричні недуги хорують у Данії найбільше моряки, що привозять ці недуги з чужини. У нас на жаль цих недуг ніхто офіціяльно не лікує і вони дуже поширюються.

ГАМІР — ПРИЧИНОЮ НЕВРАСТЕНІЇ.

Швайцарське Гігієнічне Т-во зайнялося питанням, який вплив має гамір, що панує у великих містах на душевну рівновагу людини. Показалося, що у великих містах дуже трудно за спокійний відпочинок, якого так дуже потрібно головно умово працюючим людям. Дослідники цієї справи ствердили великий звязок міського гамору з неврастенією, недугою, такою частою в умово працюючих. Вона проявляється в них дражливістю, вічною перевтомою і нездібністю до виданої праці. Тому для психічної гігієни наших часів велитенське значіння має боротьба з великоміським гамором, що затроює міщухам супочинок і подражнює безупинно їх нервову систему.

ДОЖИВЛЮВАННЯ ДІТВОРИ В АНГЛІЇ.

Навіть у такій заможній країні, як Англія, питання доживлювання шкільних дітей займає важне місце. Недавно британське міністерство освіти поручило завести у школах такі ощадности, щоб доживлювати лише такі діти, яким це поручать шкільні лікарі на основі стверджених у них проявів недоживи. Досі в Англії було так, що в школі видавали молоко всім дітям незаможніх родичів.

Цей розпорядок англійського міністерства викликав серед громадянства велику дискусію, в якій робили заміти, що його тяжко застосовувати, бо шкільні лікарі, перевантажені опікою над великою кількістю дітей, не можуть сумлінно прослідити поодиноких припадків недоживи.

Цей стан подібний до стану в наших школах, де на одного шкільного лікаря для народніх шкіл припадає кілька тисяч дітей.

ДОБРОДІЙСТВА ФУНДАЦІЇ РОКФЕЛЄРА.

Фундація пок. американського міліярдера Дж. Рокфелера видає щорічно велитенські суми на суспільні цілі. За один 1935 р. видала ця фундація яких 13 міл. долярів на всякі суспільні цілі. З того 2,200.000 зол. на міжнародне публичне здоровля, головно на поборювання пошесних недуг, 2,733.000 на дослідні праці і на всякі лікарські доповнюючі студії.

Придалась би і в нас така фундація, бо публичне здоровля нашого краю стоїть незвичайно низько, наслідком біди населення і його гігієнічного неосвідомлення.

Мисливський календар на жовтень.

У місяці жовтні мисливські приписи установляють на терені польської держави охоронний час на осьяку звірину і птицю: лосі-бики, лосі-самиці і телята, вивірки, олені і ланюки-самиці та телята, ланюки-рогачі (до 16. X.), серни-козли (у воєвідствах поморськім і познанськім), серни-кози і кізлята, медведі, медведиці з малими, рисі, сірі заяці (до 16. X. у воєв. віленськім, новгородськім і поліськім на цілий місяць), заяці-біляки, глухарі (ґотури), когути і курки; тетереваки-кури, фазани-когути (до 16. X.), фазани-кури, дикі індики — самці і самиці (до 16. X.), чорні бузьки, дрохви і стрепети, пугачі, зубри, бобри, козиці і свистуни.

Сторінка без політики.

Білий хунхуз.

ПРИГОДИ НА МАНДЖУРСЬКІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

На шпальтах Віпер Журналь оповідає Г. Ф. Беніш, який колись служив розвідчиком у східносибірській залізниці, свої пригоди при ліквідації банди хунхузів, що довгі літа грабила залізничі транспорти і якби не щасливий припадок, поліції не вдалосьб і досі тієї банди зліквідувати.

З початком серпня 1914 р. дістав міський поліційний уряд (московська поліція) повідомлення, що відомий багатий торговець футрами Володимир Ніколаєвич Блотніков, який виїхав разом із своєю жінкою та дочкою до свого сільського дому у Винсінгу (положеного добру годину їзди від Харбіну), щез кудись без сліду. Блотніков їздив звичайно зі своїм візником Фантіном, одначе цим разом поводив кіньми сам, звільнивши візника без ніяких причин.

Міська поліція, яка повела слідство в порозумінню і при допомозі старшин залізничої сторожі, станула перед незбагнутою загадкою. Хоч багато із домашньої прислуги купця арештували і дуже гостро переслухували, влада не могла попасти навіть на найменший слід, який міг би її напровадити на загублену рідню. Віз пропав разом із своїми пасажирами. По літ році оба доми купця продали на ліцитації. Урядовці цілого інтересу рішили його самі зліквідувати, бо контроля книг виявила, що підприємство стояло на дуже крихких підставах. Таким чином акти цієї таємничої сенсаційної драми зачинила влада без ніякої розвязки. Одночасно воєнні події у світі, що в них Московщина заплуталася, присипали цілу справу пилом забуття.

Минали літа, московська імперія переживала ріжні воєнні удари, революцію і прихід нової червоної влади...

ГАРНА МАША.

Прийшов 1919 р. Коли, як за давніх часів, так теж і тепер організація охоронної служби перед постійними нападами хунхузів клигала — пише Беніш — покликали мене з моїми людьми до Санупану, малого перестанку віддаленого приблизно 100 кільометрів від Харбіну.

З дощевою і неприятливою погодою приїхали ми вантажним поїздом на місце призначення. Ніхто майже із присутнього стаційного персоналу не запримітив нашого приїзду, так, що ми могли незапримічені прийти на нашу кватиру.

Коли я ще вовтузився із вантаженням свого подорожнього куфра — я закватирувався в канцелярії станиці залізничої охорони, де теж дотеперішний командант, підстаршина Шаверев спав — раптом відчинилися входові двері і до кімнати ввійшла 25—26-літня молода гарна дівчина-московка і заскочена моєю несподіваною присутністю, станула счудована на порозі. Одначе по хвилині закинувши гордо голівкою, підійшла спокійно до Шаверева, обняла його рукою і поцілувала. Я не добачував у свобідній поведінці нічого злого, втім московки не такі дуже соромливі і скромні. Я не думав більше про неї і дальше розпаковував свої клунки.

Раптом почув я, як дівчина запитала підстаршину, в якім напрямі піде сьогодні пополудні охоронна залізнича стежа. Шаверев, який уже на перший погляд ока не зраджував глибокої інтелігенції, мабуть привик уже до таких питань, бо з найбільшою байдужністю відповів:

— Очевидно, на схід. Уже вчора натрапили ми там на підозрілі сліди.

Небавом, на мою думку за швидко, дівчина попрощалася, подала тепер і мені руку та вийшла.

На мій запит, що вона за одна, ця Маша, відповів мені підстаршина, що вона є дочкою селянина, колишнього засланця, який поселився приблизно 2 км. на північ і доволі гарно розгосподарився. Він тримає тепер кількох китайських наймитів, має багато худоби і коней, якими торгує.

НАПАД НА ВАНТАЖНИЙ ПОЇЗД.

— Так, гм...!

Ще цієї самої ночі, коли вже сіріло, нас побудили: На схід від Санупану хунхузи висадили вантажний поїзд із рейок. Одначе тому, що поїзд був навантажений майже в цілості тільки вугіллям, бандити не обловилися і небавом по нападі щезли в темині ночі.

Три години після нападу, коли — на щастя — ніхто крім машиніста і двох топників не був ранений — станув я зі своїми людьми на місці випадку. Та ми не мали вже там що робити.

Зате сліди бандитів, а радше їх коней були такі свіжі і так докладно зарисувалися у мягкій землі, що показували якнайкраще напрям, куди може йти погоня. Автім навіщо я мав Нарбунова, одного з найкращих слідчих, який із слідів коней чи возів, читав як із відчиненої книжки? Такої доброї нагоди випробувати його здібности напевно другий раз не будемо мати. Я хотів уже його покликати, коли він сам підійшов до мене зі запитом, чи не пустимося за слідами в погоню за бандитами. Тому, що ми не мали коней, Шаверев порадив звернутися до батька Маші, який напевно позичить нам потрібну кількість коней.

Один із залізничої сторожі, який добре знав дорогу, повів нас у напрямі хутора багатого селянина, який називався Бутурлін. По півгодиннім ході по вибоїстій і камінистій дорозі побачили ми соломяний дах дому. Трьох або чотирьох китайців, які працювали на полях, відвернули голови, коли побачили наші однострої.

Бутурлін і Маша привитали нас майже радісно, одначе — так бодай мені здавалося — з якоюсь неспокійною цікавістю запитали нас про причину наших несподіваних відвідин. Відтак дуже радо дав нам господар потрібну кількість коней, випозичив нам теж сідла. Хоч ці сідла були невигідні, зроблені на китайський лад, проте всеж таки облекшували їзду.

ЗРАДЛИВА ПІДКОВА.

По чвертьгодинній зупинці їхали ми вже швидко з поворотом, щоб якнайшвидше опинитись на місці випадку. Одначе як на злість кінь Нарбунова налягав на праву ногу. Похитуючи головою, приглядався неспокійним поглядом Нарбунов хорій ході коня. Раптом стягнув поводи, пустив ноги зі стремен і зіскочив із коня. Відтак почав оглядати кінську підкову.

— Пане булавний! Придівіться цій підкові. Хай мене повісять, якщо цей кінь не був ще цієї ночі підчас нападу. Вже там запримітив я по слідах, що один із коней грабіжників налягав на праву ногу, що має виломану підкову... Голову даю, пане булавний, що хунхузи сидять там у того Бутурліна,чи як він там називається..!

Мене, немов хтось по голові вдарив — батько Маші? Алеж!.. Про що вчора Маша питала підстаршину — куди пополудні поїде стежа? До чорта, адже...

— Назад!

Ми з місця завернули. Міжтим я склав собі в голові на швидку руку плян акції. Нас було всього пять чоловіків і ми не знали, кілько бандитів там може скриватися. Одначе несподіване заскочення промовляє в нашу користь. При тому я здався на своє, випробуване в ріжних залізничих пригодах щастя.

Бутурлін саме робив щось на дворі, коли ми наїхали. Його дочка була мабуть у хаті. Я скермував коня в напрямі господаря, який стояв не знаючи, що наш поворот означає — і вже в найближчій хвилині кинувся я на нього і тягарем свого тіла повалив його на землю. Заки він видав зі себе голос, лежав уже звязаний. За той час мої люди вдерлися до хати.

Крик — проклони — лайка — метушня — і відтак настала тиша. По хвилині випровадили Машу зі звязаними на плечах руками. Дівчина кидалася як скажена між узброєними людьми. Коли побачила свого батька звязаного — заломилася.

При дальшій ревізії зловили ми ще трьох наймитів, одначе хунхузів ми не знайшли. Вони скрилися в іншому місці. Зате попало в наші руки чимало ріжних річей, які доказували вину Бутурліна та його звязок з хунхузами. Ми знайшли там ріжнородну зброю, кріси, пістолі, револьвери, крім того дорогоцінності, одяги, однострої і дуже мало готівки. Готівку розділювали бандити негайно після нападу поміж себе.

НЕСПОДІВАНЕ ВІДКРИТТЯ.

Коли ми чергового дня приїхали з нашими вязнями до Харбіну, настало загальне счудування. Бутурлін і Маша — це були запропащені ще в 1914. торговець футер Плотніков і його дочка. Слідство виказало, що він уже тоді був керманичем банди хунхузів і зі страху, щоб його не здемаскували, втік із міста. Він поселився в Санупані, де його ще не знали і там зорганізував нову банду. Його жінка за той час померла.

Бутурліна засудили на смерть і присуд виконали в Харбіні. Машу засудили на досмертну вязницю. Одначе тому, що в Харбіні не було жіночої вязниці, її мусіли вивезти до Владивостоку. Підчас їзди вона намагалася втікати і командант ескорти — до речі пяний — застрілив її...

ЦЕНТРАЛЯ ЯПОНСЬКОЇ ПРЕСОВОЇ СЛУЖБИ.

В теперішній китайсько-японській війні велику ролю грають т. зв. помічні засоби. Одно з перших місць займає пресова служба. Завдяки японському міністерству закордонних справ, зосереджується вона в могутній телеграфічній агенції „Домеї". Про величезний розмах цієї агенції найкраще свідчить те, що вона вислала на фронт 130 воєнних кореспондентів. Агенція має теж окремий радіо-висильний апарат, який користується 18 найновішої конструкції „супрами". Ці апарати висилають телеграфічні, шифрові і відкриті комунікати з поля бою. Кожний комунікат переходить через докладну селекцію штабових старшин і журналістів, які урядують у відділах агенції в Тієнтсіні і Шангаю. Агенція має телеф. лінії довгі на 16.000 км.

РАДІО-ЛІКАРСЬКИЙ ЦЕНТР.

У Римі будують перший на світі „міжнародній радіо-лікарський центр". Його завданням буде співпраця всіх радіо-станцій, які дають поміч на морі пасажирам і членам залоги.

Таких окремих станцій чимало: в Америці 37, в Канаді 11, в Англії 10, у Франції 5 і т. д. Римський центр буде звязковим звеном між тими всіма станціями. У тому центрі будуть постійно дижурувати лікарі-спеціялісти, які дають поради в чотирьох мовах: французькій, англійській, італійській і німецькій. У всіх випадках — по змозі — центр буде лучитися з пароплавами радіотелефоном, при чому недужих будуть вислухувати при помочі стетоскопа. Кораблі, які не мають радіо-телефонічної інсталяції, будуть діставати радіо-телеграфічні поради.

Щоб провірювати правильність діягнози, римський центр буде піддержувати звязок із лічницею, куди завезуть недужих по причаленню корабля до пристані.

МАЛПИ ПЕРЕШКОДОЮ У ШКІЛЬНІЙ НАУЦІ

Мешканці більших міст Полудневої Америки мають чимало клопотів кожного року восени, коли малпи з близьких лісів і гаїв вертаються до людських осель і до домів. Недавно у Стільвуті вдерлися дві малпи до шкільної кляси. Малпи користаючи, що молодь саме тоді відбувала лекцію руханки в іншій клясі, покрали всі сніданки, покладені під шкільними лавками. У Капштаді малпи вдерлися до фізикального кабінету, потовкли ріжні шкляні прилади та прецизні інструменти.

РЕВІЗІЯ В „СОЮЗІ ПОЛЬСЬКОГО УЧИТЕЛЬСТВА".

Нині в ночі поліція перевела ревізію в домівці „Союзу Польського Учительства" у Варшаві. Як подають деякі польські часописи, там викрито поважні грошеві надужиття.

——o——

УСПІХ „ПІРАТСЬКОЇ" КОНФЕРЕНЦІЇ.

Нині рано делегації Англії, Франції та Італії дійшли до повного порозуміння щодо охорони торговельної плавби на Середземному Морі та опрацювали проект договору в цій справі.

——o——

НОВИЙ ПРЕМІЄР ТУРЕЧЧИНИ.

Урядово повідомляють, що президент Туреччини приняв димісію премієра Ісмета Іньону. Його наслідником є міністр господарки Цедаль Баяр.

НОВИНКИ.

— **Інавгурація академічного року** у львівській політехніці відбудеться в понеділок, 4. жовтня ц. р. Після богослуження в костелі св. Марії Магдалини проф. д-р Т. Малярський виголосить в головній бібліотечній салі виклад на тему „Теорія і практика в розвою радіотехніки".

— **Справа шкільних організацій.** Міністерство освіти оголосило обіжник у справі шкільних організацій. Педагогічні ради обовязані до нагляду над шкільними організаціями, делегуючи своїх членів. Всі організації молоді, що істнують при школах, мусять мати виразно самодопомоговий або освітній характер. Навіть батьківські кружки не можуть вести діяльности, що переступала би ці рямці.

— **Судових аплікантів не потребують.** Подібно як у Варшаві львівська апеляція виповіла 26 іспитованим судовим аплікантам службу з днем 31. жовтня. Після трилітньої безплатної служби вони дістали в останньому часі по 150 зол. місячно, аж нагло звільнено їх з посад. Судівництво має стільки молодих суддів, що аплікантки не мали би ніяких виглядів авансувати на суддів. Деякі з них мають понад 30 літ життя і тепер лишились без посад. Зачувати, що в найближчому часі підуть дальші звільнення платних аплікантів, так що лишаються тільки безплатні, яких згодом постигне доля їх старших товаришів.

— **Спускають з тону.** Ендецький „Дзєннік Польскі" приносить щойно тепер коротку вістку про відому пожежу деревляного „косцюлка" в Сухій Ліщині пов. Станиславів, причому зазначує, що „причина пожежі невідома". Якто? А чейже тому тиждень україножерні комбатанти „І. К. Ц." і „Век Нови" горлали з великим обуренням, що цей „косцюлек" спалили українці і домагались навіть пімсти на цілому українському народі!

— **Знайдено нові рукописи Ів. Франка.** В київській Академії Наук знайшли підчас порядкування фондів відділу рукописів невідомі рукописи Ів. Франка. Рукописи це короткі реферати літературознавчих праць письменника, призначені для київського археольогічного зїзду 1899. р. Є то реферати про карпато-руське письменство XVII—XVIII. ст., про відомого письменника XVI. ст. Ів. Вишенського, про апокрифи тощо. При рефератах — лист письменника до проф. В. Антоновича. Франко між іншим сповіщає, що йому не дозволено виїхати для участи в археольогічнім зїзді.

— **Патріотичний діяч дефраудантом.** Стрийський суд займався голосною свого часу справою польського діяча й організатора патріотичних парад у Роздолі тамошнього касієра каси Стефчика, Франца Длуголятого. Показалося, що він є звичайним злодієм, бо вкрав із каси 21 тис. зол. Він не пощадив навіть черниць, які складали на щадничі книжечки гроші під ріжними придуманими прізвищами. Книжечки давали до рук Длуголятого, якому довіряли як членові ріжних костельних організацій. Дефравданта засуджено на 2 роки вязниці без припинення кари.

— **Неопубліковані листи Карпенка-Карого.** В рукописному відділі бібліотеки Академії Наук УССР знаходяться цікаві листи відомого драматурга, писані ним у рр. 1880—1897. У колективному листі, адресованому М. Костомарову, Карпенко-Карий та інші письменники звертаються до історика з проханням старатися в Петербурзі про скасування цензурного уставу, який не дозволяє друкувати книжок українською мовою. Пізніші листи до П. Житецького у справі роботи драматурга над поставою комедії „Чумаки".

— **Нові радіостації.** В Барановичах будують нову польську радіостанцію з надавчою силою 50 кільоватів. Біля будинку стане антеновий машт 150 м. заввишки. Апаратура буде змонтована з найближчою весною. Подібну радіостацію мають побудувати теж у Ковлі, покищо здовж східного кордону повстане, як подає польська преса, ланцюг із чотирьох радіостацій (Львів, Ковель, Барановичі і Вильно) який паралізуватиме комуністичну пропаганду совітських радіостацій.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали такі більші виграші: 1.000.000 зол. на ч. 6424 виграний у Бендзіні; 20.000 зол. на ч. 65318; 30000 зол на ч. 417; 10.000 зол. на ч. 116152, 144121; 2.000 зол. на ч. 11493, 18204, 21486, 40165, 262, 52232, 79506, 92581, 123098, 125558, 127816, 133762, 135693, 142415, 150506, 153348, 171884, 184169; 1.000 зол. на ч. 3037, 7672, 11467, 16164, 21577, 22897, 28522, 34358, 722, 35001, 247, 41377, 42512, 51005, 64258, 66258, 66128, 353, 67946, 71502, 78097, 721, 81284, 82247, 89720, 90135, 92191, 98907, 106152, 116557, 118861, 122823, 124561, 131490, 140314, 397, 141872, 142092, 144986, 154231, 153322, 157340, 171098, 371, 172807, 175717, 178980, 180378, 184377, 185741.

— **Рудроф має заплатити міліон золотих.** Серія скарбових процесів проти власника маєтку Броди, Станислава Рудрофа, якого справи розглядали багато разів ріжні судові інстанції і з найвищого суду вертались до нового розгляду, скінчилися нарешті виданням на Рудрофа збірного присуду. На основі цього присуду Рудроф має остаточно заплатити за ріжні податкові зловживання грошеву кару у висоті 1 міліона золотих.

— **Львівська хроніка.** При вул. Гловінського ч. 8. отроївся камяничний сторож Яків Грицкин, б. вояк російської армії, що дістався в австрійський полон. До самогубства довело його пиянство. — На вул Сапіги авто потрутило 84-літню Аполонію Мокрицьку зі Замарстинова. Непритомну забрали до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** В Ярославі 27-літня Марія Ядовиницька вибила дві виставові шиби вартости тисячі зол. на шкоду фірми Батя, щоби дістатися до вязниці й охоронитися перед своїм чоловіком, з яким живе у незгоді. — В Дрогобичі зударився роверист Михайло Антоневич із самоходом і так сильно потовкся, що його в безнадійному стані відставили до шпиталю.— В Купні пов. Перемишль убив грім 15-літню Марію Біряк, що стояла під деревом.

— **Лікар без диплому перед судом.** У львівськім окружнім суді відбулася розправа проти 67-літнього Болеслава Барта, власника фільварку під Камінкою Стр., що мешкав постійно у Львові. Хоч не мав медичних студій, він називав себе доктором медицини і лічив людей, переважно з успіхом. Аж в одному випадку йому не пощастилось і справа взяла некорисний для нього оборот. Він лічив одну жінку на горло, а коли недуга погіршувалась і покликано справжню лікарку, вона ствердила у хорої дифтерію. За кілька годин пацієнтка померла і справою занявся суд. Розправа скінчилася присудом, яким Берта засуджено на 2 роки вязниці з припиненням кари.

— **Самогубство начальника пошти.** Начальник поштового уряду в Тернополі, Едвард Піотровський одержав номінаційний декрет, що переносить його на посаду поштового контрольора в Перемишлі. Цієї деградації на нижче службове становище він не міг пережити і коли до бюра прийшов його наслідник, Піотровський пішов до пивниці і повісився.

— **Вбили жінку над Збручем.** Большевицька гранична сторожа вбила жінку, що хотіла перейти Збруч і передістатися до Калагарівки. Тіло добули з ріки по польському боці. Гранична большевицька сторожа зажадала видачі тіла. Називще жінки покищо невідоме.

— **Любовна трагедія.** В шинку на Гираві під Дрогобичем забавлявся в ночі сторож карного заведення Казимир Мілер з Броніславою Вишатицькою а над раном обое вистрілами з револь-

Зїзд відпоручників

УКРАЇНСЬКИХ ПОВІТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТЕРИТОРІЇ, ОКУПОВАНОЇ РОСІЙСЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ В ТЕРНОПОЛІ 1917. Р.

(Продовження).

Нараду відкрив іменем тернопільської організації о. Гр. Скасків, зясувавши причини, що заставили ініціяторів її скликати. До президії вибрано: д-ра Володимира Біліньского на голову, о. Івана Волянського на заступника голови, студ. Ярослава Яцкевича на секретаря.

На зїзді виголошено два реферати: про політичне положення українського народу в тім часі і справи, звязані з адміністрацією окупованої території та про справи шкільні.

Реферат про політичне положення виголосив д-р Степан Брикович. Бесідник представив розвиток українського народу в австрійській державі і давлення всього українського життя в царській Росії, зазначуючи, що і в Австрії не мали ми, що правда, необмежених можливостей, розвитку, бо були віддані під польську гегемонію та мусіли добувати собі права національні і політичні впертою боротьбою, але все таки могли розвивати свою національну культуру і плекати національні ідеали. В Росії до 1905. р. не признавали навіть істнування української нації, а після того року була, правда, можливість обмеженого культурного розвитку, але з вибухом війни все українське життя мусіло припинитися та зійти в підпілля. Тому природно, що у війні галицькі українці без виїмку станули по стороні Австрії, а й значна частина російських українців приняла таку орієнтацію, бо бачила, що тільки програна Росії може визволити Україну. Тепер положення в Росії змінилося. Після революції українці мають змогу розвитку: вони ставлять домагання автономії України в межах російської держави, але ледви чи їх домагання будуть здійснені. Не можна обманювати себе надією, що російські установчі збори погодяться на автономію. Росія не позбудеться з легким серцем богацтв України і доступу до Чорного Моря. Тому нашим змаганням у війні мусить бути довести до злуки всі українські землі. Коли не можна до того дійти у формі самостійної держави, то треба будувати її в оперті на одну з воюючих сторін, а нею можуть бути тільки центральні держави. Покищо повинні ми в границях Австрії домагатися поділу Галичини і створення окремого українського коронного краю зі соймом у Львові, а також домагатися допущення на мирову конференцію українських представників для оборони інтересів української нації.

Переходячи до справ окупованої території, згадав бесідник дві справи, що повинні бути в найближчім часі вирішені, а саме, справу громадської адміністрації і шкільництва. Для упорядкування громадських справ треба домагатися переведення нових виборів по селах до громадських рад на основі давньої австрійської ординації, бо виготовлення лист не представляє ніяких труднощів, а по містах вибору тимчасових міських управ на основі загального виборчого права.

Для оборони українських національних інтересів потрібна політична організація і тому бесідник пропонував вибрати краєву раду з представників окупованих галицьких повітів з осідком у Тернополі та постаратися, щоби для Буковини повстала така сама рада в Чернівцях.

(Докінчення буде).

верів відібрали собі життя. Він був жонатий, а вона замужною. З полишених листів виходить, що спільне самогубство мало любовний підклад.

— **Самохід розбив селянську фіру.** Із Залужа під Яворовом їхав до Львова 33-літній Михайло Мурин, везучи на фірі порожні бочки з пива. На 35-му кільометрі наїхав на фірманку самохід і вбив оба коні та ушкодив віз. Шофер Белецький каже, що завинив селянин, який їхав лівим боком і дрімав на возі.

— **Поворот з Гренляндії.** До Львова вернулися з наукової виправи на Гренляндію львівські вчені, а саме провідник виправи проф. д-р Ал. Косіба і м-р Ян. Після оброблення зібраного матеріялу висліди наукової виправи будуть оголошені друком у збірній публікації. Проф. Косіба задумує вибратися за кілька днів знову на Гренляндію.

— **„Такого балагану, як у Польщі, я ніде не бачила"!** Перед окружним судом у Самборі на виїздній сесії у Дрогобичі відповідала Катерина Лесів, робітниця, обвинувачена за те, що дня 18. травня ц. р. викликувала в Бориславі у приявні кількасот людей перед будинком Фонду Праці: „Я обїхала Росію й Німеччину, але такого балагану, як у Польщі, ніде не бачила". Суд взяв під увагу, що обвинувачена говорила у зденервуванні, спричиненому браком праці, і засудив її на 2 місяці арешту.

— **Масова бійка на метчу.** Підчас змагань в Радомі між польською дружиною Спарта і жидівською дружиною Гакоах один із грачів Спарти ударив грача противної дружини. Щоб не допустити до дальшого роз'ярення, суддя перервав змагання. Тоді публика з криком вибігла на грище і поділившись на дві ворожі групи почала битися. Пішли в рух кулаки, палиці, кастети і т. д. Багато осіб побито по лиці і покалічено на цілому тілі, аж врешті поліція привернула порядок і спокій.

— **Стрілянина в редакції.** В редакції „Курєра Варшавского" прийшло до сварки між директором друкарні Гаспарським та редактором С. В. Редактор був невдоволений, що з причини повільної праці друкарні спізниться газета. Коли після словної перепалки редактор зневажив Гаспарського чинно, директор друкарні Гаспарський витягнув револьвер і стрілив до редактора двічі, але оба рази сліпими набоями. Редактор кинувся втікати, а тоді Гаспарський стрілив за ним ще чотири рази гострими набоями. Одна з куль зранила редактора в плечі. Раненого перевезли на клініку. Стан його не є грізний. Гаспарського арештували.

— **Внук Л. Толстого злодієм.** На пляжі в Каннах арештовано 16-літнього хлопця, що крав гроші з убрань купільників. Показалося, що це внук славного російського письменника Льва Толстого, Іван. Він у третьому році життя став сиротою і виховувався у своєї бабусі в Ніцеї, яка вмерла, коли йому було 13 літ. Не маючи з чого жити, молодий Толстой пустився на злодія. Арештований сказав: „Присягаю, що буду чесною людиною, тільки дайте мені працю!"

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „КНЯЖА"

В основу цієї чергової, польської комедії ляг безліч разів повторюваний на полотні сюжет, коли молода жінка передягається за мужчину. Таку спробу бачили ми вже навіть у польській продукції. Усеж цим разом нема чого на фільму нарікати. Хоч нових дотепів ні цікавих діяльогів нема у ній, але деякі актори зуміли дати доволі комічні типи. Капітальний був Фертнер в ролі метр д'отель та Селянський у ролі закоханого аптикаря. Бодо в ролі аманта пересічний, а К. Любенська краща у хлопячій креації, як у жіночій. Цілість приємна і в богатьох місцях таки розсмішує публику. **ет.**

КІНО „АПОЛЬО": „ВИНУВАТЕЦЬ".

Син суворого судді, прокуратора, що не признає ніяких сентиментів і знає тільки закон та обовязок, виховується під твердою рукою батька. Коли він їде з міста Кан у Париж на правничі студії, то й тоді мусить скривати перед батьком спосіб свого життя. Закохується, як інші його товариші, в бідній дівчині, має тверду постанову з нею оженитись. але вибухає війна. Коли дівчина без звістки від нього за радою товаришки звертається до батька свого улюбленого, щоб поміг дитині, яку вона має від його сина, батько заявляє їй, що син пропав без звістки. Після війни син женить ся з тою, яку вибрав йому батько: з донькою багачки. Покинена і призабута дитина колишнього студента — тепер уже прокуратора — стає бездомною великоміською волоцюгою, попадає до карного заведення і після 10 років стає перед судом обвинувачений у душогубстві. На розправі його батько виступає в ролі прокуратора. Ця французька фільма у французькій мові, у головній ролі з Пером Бляншаром, зроблена на підставі повісти відомого франц. письменника Франсуа Коппе під тим самим заголовком. Уся дія повна драматичної напруги, з добрими типами. Невідомо чому частину дії у фільмі перенесли на добу останньої війни, тоді як усе це діється на кількадесять літ раніше.

КІНО „АТЛЯНТІК"

починає новий зимовий сезон 2-го жовтня великою шпигунською фільмою виробництва Парамавнт п. з. „В сіти розвідки". У головних ролях Герберт Мерчель і Гертруда Міхель. Фільму цю висвітлює під цю пору 29 держав

Відозви й комунікати.

ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ МІСТА ЛЬВОВА!

В порозумінні з Дирекцією Ревізійного Союзу Українських Кооператив — Товариство Українських Кооператорів у Львові організує річне свято української кооперації для міста Львова.

В четвер 30. вересня, в день св. Віри, Надії, Любови і матери їх Софії, що їх українська кооперація визнала своїми патронами, відбудеться в Успенській церкві при вул. Руській в год. 8. рано торжественне богослуження на інтенцію української кооперації, з панахидою за померших кооперативних працівників.

У суботу 23. жовтня відбудеться в салях Народнього Дому при вул. Рутовського 22 Кооперативний Равт, програма якого буде подана в пресі. Дохід з равту призначений на культурні цілі.

Подаючи це до відома Хвальних Управ українських кооператив міста Львова, Товариство Українських Кооператорів просить подбати, щоб по змозі всі члени управляючих органів кооперативи враз зі службовим персоналом взяли участь у богослуженні і равті.

Незалежно від того день української кооперації слід би відзначити в кожній кооперативі зокрема, наприклад у формі торжественного засідання управляючих органів кооперативи при участи службового персоналу, на якому булаб виголошена відповідна до ухвали промова.

Одночасно з цим обіжним письмом Т-во Українських Кооператорів висилає всім українським кооперативам міста Львова вісім портретів українських кооперативних діячів для прикрашення ними домівок кооператив. Завішення цих портретів у помешканнях кооператив моглоб відбутися в часі торжественного засідання управляючих органів кооперативи, присвяченого кооперативному святові, з короткою згадкою про заслуги кожного з тих діячів для української кооперації.

Взагалі день кооперації треба найповніше використати для скріплення кооперативної традиції, для поширення й поглиблення кооперативної свідомости серед загалу української суспільности. В тій ціли слід би по загальному святі кооперації для цілого міста Львова зорганізувати районові кооперативні свята в окремих дільницях міста, відповідно до льокальних обставин, можливостей і потреб кооперативного життя. Ініціятиву в цій справі повинні взяти на себе дільницеві споживчі і кредитові кооперативи, по взаїмному порозумінні, притягаючи до участи в організації свята й інші дільницеві кооперативи та суспільні організації, як читальні „Просвіти", кружки „Рідної Школи", кружки „Союзу Українок" і т. д. Товариство Українських Кооператорів буде служити, по змозі, порадами і поміччю при організації районових кооперативних свят.

Належитість за портрети в сумі 4 зол. просимо вплатити до Центробанку у Львові, вул. 3-го Мая ч. 15., на книжечку вкладкову Товариства Українських Кооператорів ч. 12.170.

Адреса Товариства: Львів, вул. Технічна 1.

Львів, 21. вересня 1937.

ЗА Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТОРІВ У ЛЬВОВІ:

Остап Луцький, заст. голови.

Андрій Жук, секретар.

Зі судової салі.

ПІД ЗАКИДОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО ОУН.

В середу 29. ц. м., другого дня розправи проти підс. Олени Жарської і 9-ох молодих українців з Белзчини та Сокальщини, зізнавало 9-ох свідків, поліціянти та поліційні агенти. Всі свідки, а саме: Станислав Снежек, комендант поліції у Белзі, Станислав Кузьніцький, ст. поліцай зі Сокаля; Йосиф Будний, Антоні Фіц та Ян Гірни — всі три поліційні агенти зі Львова; П. Марковський і Станислав Рупінський, оба поліцаї з Белза і вкінці Ян Вільчек та Ян Яськів, підтримали акт обвинувачення.

Слід згадати, що всі підсудні, крім підс. О. Жарської, заперечили приналежність до ОУН.

При відчитуванні опінії знавця-графольоґа предсідник наказав публиці вийти зі салі і дальша розправа відбувалася при замкнених дверях. Сталось це тому, щоб публика не чула змісту нелеґальної літератури ОУН. А що в четвер 30. ц. м. будуть ще відчитувати найдену літературу ОУН., то розправа буде мабуть далі йти при замкнених дверях.

У четвер пополудні будуть промовляти прокуратор та оборонці так, що присуду слід сподіватися в четвер вечором, або щойно в пятницю передполуднем.

—o—

Дописи.

ЛЬВІВ-ЗАМАРСТИНІВ.

Вдатний виступ молодого замарстинівського театру. Довший застій і непорозуміння, що виринули спершу між молоддю і старшими громадянами з одного боку та між Соколом У. і виділом читальні з другого, не сприяли виділові в дальшій праці. Щойно проф. І. Вороняк, що вернувся зі Сільщини, де був кілька місяців, зумів наладнати відносини та відновити працю. Він і зорганізував „Молодий Театр", що вдатно задебютував 26. IX. ц. р. виставою „До світла, до волі" С. Черкасенка (картини з юности Т. Шевченка). Гарні декорації, нові костюми і драматичні вставки та дбайлива підготова молодих аматорів причинились до піднесення мистецького рівня вистави. Виставу попередив виступ дітей з місцевої захоронки, що 1) збірно віддекламували вірш „Мама", 2) відспівали дві пісні: 1) „Квочка чубатенька" та 2) „Ой під гаєм". Дальше був танок при акомпаніяменті мандоліни. Про мету і перший виступ молодого замарстинівського театру виголосила змістовне вступне слово п. Ліда Матвіїва. На жаль публики не було стільки, наскільки ця вистава своїм рівнем заслуговувала. Думаємо, що на черговий виступ цього театрального гуртка громадянство явиться численніше. **О. К.**

ПЕРЕМИШЛЬ.

Як у нас виглядає „оджидзанє мяста". До світової війни і деякий час по війні купецтво в Перемишлі, як і у всіх східно-галицьких містах та містечках, було майже в 95 відсотках у жидівських руках, які робили [illegible] інтереси та будували собі нашим коштом величаві доми. В останніх роках деякі відважніші з українського міщанства, головно з інтелігентських верств, узялися відкрити невеличкі крамниці — переважно споживчі. Невесело ведеться молодому, відродженому по довгих-довгих століттях українському купецтву. От [illegible] щось робити та животіти... Правда, є вже деякі [illegible] так загосподаровані, але таких дуже мало. Затріслись [illegible] жиди — споконвічні купці, затривожились і [illegible] [illegible], головно під знаку „вишербленого меча" [illegible] останні таки добре затривожились і кинули гасло: „Оджидзаць място!" Добре переглянули всі вулиці й [illegible] Перемишля, переглянули своїх підходящих на купців [illegible] людей та щось не знайшли відповідних. Щось треба

ба конче робити — нема ради, отже треба імпортувати. Написали по кандидатів на купців аж до Познаня. І знайшли кількапятьох та зачали імпортувати їх до Перемишля. Крикнули „Преч з жидами!“, „Оджидзай-ми місто!“ І цікаве це переводження „оджидзаня міста“. Перемиські ендеки, добре переглянувши всі вулиці та крамниці, почали насаджувати тих імпортованих з Познаня купців не там, де самі жидівські крамниці, а там, де є вже українські, які працюють в таким трудом. Отже на місце усуненого християнином-українцем жида прийшов познаняк, щоб валити українця. Так у практиці виглядає ендецьке „оджидзане міста“. На це маємо цілу масу доказів, що їх цікаві можуть провірити на місці в Перемишлі. К-к.

СТАНИСЛАВІВ.

Ювилей товариства українських сторожів. Минулої неділі святкувало товариство українських сторожів „Злука“ перші роковини свого існування. На свято прибув делегат зі Львова п. Косіцький від т-ва „Воля“ і з Перемишля прийшов привіт. З місцевих громадян присутні були о. шамб. Лупик та о. Салевич, д-р Бих, дир. Віснєвський та інші. Членів „Злуки“ було коло 200 враз із гостями-нечленами. Свято відкрив короткою промовою голова т-ва п. Клиновський, запрошуючи д-ра Волинського на предсідника та о. Лупика і п. Козіцького на членів президії. Секретарювали пп. Пилипюк і Лесів. Із короткої промови голови п. Клиновського довідалися присутні, що число членів постійно росте, т-во має 100 зол. у касі, за короткий час переведено кілька судових (виграних) справ, інтервеніовано в Інспектораті Праці і взагалі з оснуванням „Злуки“ дається завважити покращання життя сторожів. На програму свята зложились деклямації, хорові продукції „Думки“ та низка промов і рефератів на цікаві й актуальні теми. Свято, що тягнулось кілька годин, вказує на те, що український пролетаріят щораз більше освідомлюється і щораз більше стає заборолом українства по наших містах. Б. Л.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Львів — Пісочна.

В неділю, 3. жовтня, відбудуться змагання наколесників на трасі Львів — Пісочна і назад за чашу „Діла“.

Маю потрійну приємність:

1) Що змагання відбудуться за чашу „Діла“, себто, що „Діло“ любить спорт і піддержує його, або іншими словами, що й старі розуміють вагу спорту серед молодих.

2) Що це буде чисто українська імпреза без підвоження автом і без шахрації на трасі (як це бувало в часах Східних Торгів!).

3) Що імпреза зачіпила маленьке сільце коло Стрия — Пісочну.

До цієї останньої точки нинішнє моє слово...

Гей, часи, часи! Скільки вас пройшло від тоді, коли я і мені подібні робили на тій самій трасі змагання тільки відверненим ладом: не Львів — Пісочна — Львів, а Пісочна — Львів — Пісочна. У Львові була часто якась забава, а з Пісочної відходив поїзд тільки раз пополудні. Треба було добре бігти, щоб зловити його. От і змагання, хто перший. Останні лишилися на стації, не вспівши вскочити до ваґону і тільки сумними очима проводили залізного змия, що міг їх занести туди, де так легко було видати гроші.

Пригадую собі одно з найзавзятіших змагань. Частина вишколу стояла тоді в Рудниках і ми вибралися підводою до залізниці. Ми на стацію і поїзд на стацію. А тут одному з наших (чи не Мундзьові?!) злетіла шапка з голови. Ми вскочили до ваґону, а Мундзьо вернувся по шапку і — треба признати — швидко її знайшов. Але зате „згубив“ поїзд і ми ще з вікна бачили, як сідав назад на фіру. Похнюплений, як слотливий день, бо знову треба було ждати цілий довгий тиждень на нагоду — скочити на один вечір до Львова.

Це були змагання Пісочна — Львів.

У Львові довший відпочинок. „Змагуни“ покріплялись, чим могли і що можна було в тодішніх голодних часах дістати, робили фурори серед гарного пола (як звичайно, всі змагуни!) і другої днини в ночі верталися назад.

При їзді Львів — Пісочна знов були зазятї змагання. Пригадую собі, що раз ми переміняли були трамвай зі звичайного на поспішний, кондуктор дістав солідний могорич, а ми... спізнилися.

Докінчення змагань відбулося досвіта звичайною тягарівкою, що йшла, як сама хотіла і як їй доражджував воєнний час.

А нагороди роздав нам особисто отаман Гриць Коссак.

Ще того самого дня зібрав усіх змагунів у Курінній Команді і блискаючи до нас своїм чорним оком, виголосив кілька слів привіту:

— Мої панове, то є шлямперайство. Вправи не є на те, щоби собі перший-ліпший один з другим спізнявся, а я не є на те, щоби за вас перед вищою владою світити очима (і засвітив оком, аж нам у пятах постигло!). За спізнення заряджую: по десять днів домового арешту!

Після роздачі нагород не лишалося нам, змагунам, нічого іншого, як уладити змагання Львів — Пісочна — Львів, себто: наші чури їхали до Львова і привозили нам „Львів“ до Пісочної. Крім наплечників забирали з собою запрошення красного пола, а коли їх змагання зле випали, кожний із нас робив з себе отамана і казав:

— То є шлямперайство! Не на те посилаю тебе, щоби... і т. д.

Тільки домового арешту не можна було дати внагороду, бо чура мусів виходити, коли мав сповнити свою службу.

Часи, часи! Прислонила вас мряка минулого, але не прислонило вас забуття.

І тепер, коли наколесники поженуться, як вихор у сторону Пісочної, встаєте ви перед моїми очима та пригадуєте неодно змагання — на щастя, незаписане в жадній спортовій хроніці.

Галактіон Чіпка

Спорт.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ „ДІЛА“ І ФІРМИ О. СТЕФАНОВИЧА.

Як ми вже повідомляли, наколесницькі змагання за чашу „Діла“ і фірми О. Стефановича відбудуться вже цієї неділі (3. X.). Ці змагання викликали — як ми сподівалися — величезне зацікавлення серед наших наколесників. Із львівських змагунів пильно приготовляються до бігу наколесники „України“ і „Зорі“. Імовірно і „Луг“ візьме численну участь у змаганнях. Із тамміцевих організатори сподіються численної участи змагунів самбірського „Дністра“, який — крім „України“ — має одну з найсильніших наколесницьких секцій. „Скала“-Стрий і „Пролом“-Станиславів також мабуть вишлють своїх змагунів.

У бігу за чашу нашої Редакції на трасі Львів—Пісочна—Львів (90 км.), можуть узяти участь тільки заавансовані змагуни. На цій трасі поїдуть усі кращі наколесники „України“ зі Степаняком у проводі. Його грізними суперниками будуть: Бабій, Колтуцький і Бупик. Також деякі інші змагуни зі Львова та з краю можуть зробити несподіванку.

Одночасно відбудуться змагання на цій самій трасі, з коротшим відтинком Львів—Миколаїв—Львів (70 км.), за чашу О. Стефановича. Перші змагання за цю нагороду відбулися ще в 1929 р. Переможцем тих змагань був Яримович Роман („Україна“). Правильник цієї нагороди змінено тепер у тому напрямі, що участь у них змаганнях можуть брати всі, без вийнятків наколесники — члени українських спортових товариств. І цей біг заповідається дуже цікаво, бо зміряють у ньому свої сили наколесники „Дністра“ (Самбір), „Зорі“ (Львів), юніори „України“ з Коцуром і Лапою та інші.

Старт обох бігів відбудеться в год. 8. рано біля фірми Погоні.

ПОВІТОВЕ СОКІЛЬСЬКЕ СВЯТО У СТРИЮ.

Минулої неділі відбулося у Стрию повітове свято, що його уладив Повіт. Сокільський Союз. У святі взяло участь сокільство з цілого повіту. Свято відкрив промовою д-р Охримович, що в коротких, ядерних, гарно виголошених словах зясував ідею сокільства та підкреслив його значіння для майбутнього нації. По відчитанні привітів сокільство передефілювало перед старшиною та численно зібраною публикою. Відтак відбулися масові вправи побратимів та посестер. Вправи випали імпозантно. Також прецизно виконали ритмічні вправи стрийські соколиці під проводом п. Остапа Савчинського. Крім цього відбувся танець-чумак, вправи на поручнях посестер і побратимів, біг, вежі. У всьому слідна була дбайлива підготова, не було ніяких недотягнень. Словом: стрийське сокільство добре підготоване до виступу на всесокільському зїзді у Львові.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Сокіл II у Львові. В неділю 26. ц. м. відбулися І. загальні збори новооснованого руханково-спортового товариства „Сокіл II“ на Голоськім дільниці у Львові. Збори відбулися при участи к. 100 нових соколів і соколок. До Старшини вибрано: головою — Ігната Стахія, заст. голови Товкова Тому, членами Старшини: Лучковського Костя, Охримовича Олексу, Петришина Степана і Баса Івана. Провідниками вправ вибрано: Кота Нестора, Козака Осипа і Рошка Романа. До Контрольної Комісії ввійшли: о. д-р Гриньох Іван, дир. Секела, Терлецька Марія; в заступники: Вовк Марія та Ільків Іван. Старшину Сокола-Батька заступали Тріль М. і Тиходів В.

Ужгородська Русь опинилася на третім місці табелі своєї дивізії із 4 грами і 4 здобутими пунктами та відношенням воріт 13:8. Перше місце займає КАЦ-Кошиці, який має 4 гри і 8 п. та ніодного страченого. Для порівняння цікаво знати, що співтоваришка Русі з минулорічної Держ. Ліги Моравська Славія займає у своїй дивізії аж 14-е місце (останнє!) з 5 грами, 1 здобутим пунктом і катастрофальним відношенням воріт 7 : 19.

Державну Лігу „Б“ хочуть створити польські клюби, що здобули мистецтво своїх округ і відпали при дальших грах. Ініціятором цієї Ліги Б є ченстоховська Бригада, яка має дуже поважні дані на аванс до Державної Ліги.

Австрійська Ліга дала минулої неділі такі висліди: Рапід — Фаворітнер А. Ц. 3:0; Австрія — Ф.А.Ц. 2:0; Вієнна — Ф. Ц. Він 3:3; Вакер — Спортклюб 2:1; Адміра — Сімерінг 4:2. В табелі веде Рапід перед Австрією і Спортклюбом.

Мадярська Ліга. Уйпешт — Сегед 2:2; Гунгарія — ЕПО 12:3; Ференцварош — Електромош 2:1; Немзеті — Офнер XI 7:6; Кішпешті — Сіркетарі 5:4; Будафок — Бочкаї 3:1; Фебус — Терезвеш 3:1.

—o—

Нові книжки и журнали.

Марко Черемшина: ТВОРИ. Том 3-ій, останній, повного видання за редакцією Є. Ю. Пеленського. Видавництво „Ізмарагд“ у Львові. Сторінок 232. Обгортка у трьох колірах М. Бутовича. Ціна зол. 4.50. Зміст: Парасочка. Козак. Інваліда. За мачуху молоденьку. Зарікайся мід-горівку пити. Марічку голова болить. Парубоцька справа. Фрагменти новель. Спомини. Рецензії. Промови. Щоденник. Моя біографія. З листування. Посмертні статті. М. Зеров: Марко Черемшина. М. Рудницький: Оригінальність Черемшини. Є. Ю. Пеленський: Проблеми в творах Черемшини. М. Зеров: Мова Черемшини. Є. Ю. Пеленський: Матеріяли до бібліографії М. Черемшини.

—o—

Листування Редакції.

ВП. Е. Грицак, Перемишль. Дякуємо за пригадку. У своїм часі видрукуємо

М-р Ол. Сл., Ярослав. Для перекладів треба знати не тільки чужу мову, з якої перекладаєте, але головно літературну українську мову. Заки не маємо зразка Ваших перекладів, нічого не можемо сказати.

Театри.

Великий Театр:

Четвер, 30. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг“.

Пятниця, 1. X. год. 8. веч. „Легенда“.

Субота 2. X. год. 8 веч. „Легенда“.

Театр Ріжнородностей:

Четвер, 30. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може“.

Пятниця, 1. X. год. 8. веч. „Де чорт не може“.

Субота 2. X. год. 8. веч. „Сині зальотники“ комедія Ясножевської-Павліковської.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ХОДОРІВ:
30. IX. Шаріка.
1. X. Під куратолею.
2. X. Ніч під Івана Купала.
3. X. Орленя.
4. X. Шалапут.
5. X. Довбуш.
З Ходорова їде театр до Жидачева і Рогатина.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ШИРЕЦЬ:
30. IX. Ніч під Івана Купала.
ЛЬВІВ (Павільон Жид. Театру):
1. X. Хмара.
2. X. Маруся Богуславка.
3. X. год. 3.30 попол. Ой не ходи Грицю...; год. 8.15 Ніч під Івана Купала.
Білети в Союзовому Базарі.
ЛЬВІВ-ЗНЕСІННЯ:
4. X. Воскресення.
5. X. Гейша.

КІНА.

АПОЛЬО: „Винуватець“.
АТЛЯНТИК: „Володарка пущі“ (у природних барвах).
ВАНДА: „Пастер“, „Бюро пропавших людей“.
ГРАЖИНА: „Пан директор шаліє“.
ЕВРОПА: „Атака досвіта“.
КАСИНО: „Благословлена Земля“ з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор“ на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення“.
МЕТРО: „Герой“, „Любовні несподіванки“.
МІРАЖ: „Пропаще місто“.
МУЗА: „Діти вулиці“ із Бартольомю.
ПАКС: „Прокажена“ і „Ординат Міхоровський“.
ПАЛЯС: „Княжа“.
РІЯЛЬТО: „Посвята“.
РАЙ: „Королівський вальс“.
СВІТ: „Я невинний“ та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Король Бродвею“ та ревія „Те, що найгарніше“.
ТОН: „Ікс 27 проти Г-14“.
УТІХА: „Останній поганин“ і ревія.
ХИМЕРА: „7 личок, 7 пілунків“ із Ліл. Гарвей і Віллі Фрічом.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Каринтія“
Вертерзе — Гмінд — Озіяхерзе.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 30. вересня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 16.30 Окмхоовинки, 18.00 Розр. мельодії, 20.10, 21.00 Танк. музика, БУДАПЕШТ 18.00 Циг. музика, 19.00 Сальон. музика, 21.30, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 19.25, 20.00 Тирольські пісні, музика, 20.25 Концерт на форт., орх., ДАЙШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз., 18.00 Соната на скр. Гаєсмана, 21.15 Розр. концерт, КЕНІГСБЕРГ 20.10 „Орфей і Евридика“ оп. Глюка, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Адріяна Лекуврер“ оп. фор. Чілеї, ПРАГА 17.10 Спів. ресітаЛь Пільгін (Румунія), РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Унви, 19.15, 19.45 Спів, 19.30 Гітара, 20.30, 21.00, 22.00 „Пелей є Мелісанда“ оп. Дебісія, РИМ 17.15 Танцова музика, 18.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Вибір пісеньок.

Пятниця, 1. жовтня 1937

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 17.00 Бранденбурський концерт Баха ч. 5, д-дур, 18.00 Легка музика, 21.15 Форт., БУДАПЕШТ 12.05 Спів, форт., 17.30, 18.00 Сальон. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, БРНО 19.35, 20.00 „Люкреція“ оп. Респігія, ВІДЕНЬ 15.15 Форт. музика для молоді, 15.40 Авд. для дітей, 17.25 Скрипка, 19.25 Вес. музика, 20.40, 21.00 „Відер Віпи“ ком. Айхендорфа, 22.30 Орх. муз. новини, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.40 Вес. авд., 21.15 Розр. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття (словацькі пісні), МІЛЯНО 19.40, 19.53 Розр. і легка музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Скрипка, ПРАГА 20.00 Балетові сцени, суїта Глазунова, 21.05 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 19.30 Пісні, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Ля Ґалет де Момматр, розр. програма, РИМ 19.30, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Домик трьох дівчат“ оп. Шуберта-Берте.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 30. вересня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Муз. поранок для ліцеїв: Пісні в історичнім розвитку спів, музика), 11.40 Деліюс: „В городі дітом“, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Осіннє гноєння левад і пасовищ, 12.25 Сальон. музика, 13.55 Для розривки, гр. пл., 14.50 Спорт. порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Двожак: Віол. концерт оп. 104, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Госп. вістки, 16.00 На сідельці мотоцикля, 16.15 Хор, орх., 16.45 Збирають плоди, 17.00 Солісти: спів, скрипка, 17.50, 18.45, 19.50 Спорт, 18.00 Спогади про Г. Ревакович, 18.05 Сусп. гутірка, 18.10, 18.15 Музика з гр. пл., 18.30 Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Пастка“, 19.30 Держава будується працею, боронится кровю, 20.00 Розр. концерт (у перерві в год. 20.45 Веч. денник, 20.55 Хліборобські вістки), 21.45 „Доктор Петро“ Жеромського, 22.00 Спів, ресітаЛь Роз. Баамтон у супр. форт., 22.30 Сонати на форт., 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Пятниця, 1. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Будуємо нові школи, 11.40 Двожак: Славянські танки, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Про перенаселення гал. села, 12.20 Комунікат льв. Хліборобської палати, 12.25 Мала орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова з гр. пл., 14.53 Львів. біржа, 15.00 В он. музики, гр. пл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Розр. концерт у вик. сальон. тріа, 16.45 У Ріо й Інтеріорі, 17.00 Скрипкові твори та пісні, 17.50 Світляні ростини, 18.00 Турист. інформатор, 18.05 Італійські пісеньки, гр. пл., 18.10, 18.40 Програма на завтра, 18.15 Легкі пісеньки в супр. форт., гр. пл., 18.30 Шляхи до щастя, 18.45, 19.50 Спорт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Форт., 19.30 Шуберт: Соната (Арпеджоне) альтівка, форт., 20.00 Зі старих і нових оперетох, орх., спів, 21.45 Поезії Метерлінка, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Радіокутик.

ЗИМОВИЙ МУЗИЧНИЙ СЕЗОН ПОЛЬСЬКОГО РАДІЯ.

Польське Радіо почінає свій музичний сезон в цьому році 3. жовтня. Заповідається він знаменито. При цій програмі взяли під увагу дотеперішній довголітній досвід.

З симфонічної музики намічені симфонічні концерти зі студії кожного понеділка вечір. В них рамках даватимуть двічі у місяць цикль „Архітвори симфонічної музики“. У першу чергу підуть тут твори Баха, Бетовена, Моцарта, Шуберта, Вагнера та інших. Другі два вечірні концерти будуть присвячені сучасній музиці, по змозі різноманітної програми. В них концертах передбачують участь більш знаних солістів.

Намічено також давати **публичні концерти Великої Орхестри Польського Радія**. Таких концертів у майбутньому сезоні буде 3—4.

Крім цього 2—3 рази в місяць, у пятниці, відбуватимуться трансмісії з Варшавської Фільгармонії. До 1. квітня 1938 р. передбачується таких трансмісій 16. Рішено також зорганізувати кілька спільних концертів получених орхестр Польського Радія і Фільгармонії. Завданням цих концертів буде виковати великі твори музичної літератури, що вимагають великої обсади.

Очевидно, що до варшавських продукцій діійдуть ще симфонічні концерти провінціяльних станцій.

Прихильники **камеральної музики** знайдуть її що четверга вечором. Особливу увагу звернуть на першорядне виконання і добір програм, тому згори тут виключають експерименти. Шість публичних концертів, трансмітованих з Консерваторії, присвятить Польське Радіо творчости незабутнього Шимановського. Що-середи відбуватимуться в поширених розмірах **Шопенівські концерти**. „Оповідання про музик“ доповнять музичну програму, даючи монографії Моцарта, Бетовена і Вагнера.

Оперовий сезон заповідається прекрасно: передбачено дати 16 опер. Частина з цього буде трансмітована з польських оперових театрів, 4—6 з Міляно та інших закордонних театрів, а решта із студії або кружків.

Намічені також **Речиталі і концерти солістів, цикль релігійної музики та ін.**

Популярна музика принесе найкращі погідні авдиції. Обійме вона сальонову музику циклю „**У музикальній хаті**“.

Легку музику подаватиме столична і провінціональні малі орхестри Польського Радія та інші. За прикладом попередніх літ „Підвечірки при мікрофоні“ — будуть і в найближчому зимовому сезоні.

БІРЖА.

Львів 29. вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33 88·90, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00 доляри канад. 5.29·50—5.27·00, Фльорени гол. 293·27—291·55, Франки фр. 18·37—17·87, Франки швайцарські 121·90—121·10, Фунти англ. 26·28—26·10, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 117·29—116·45, Кор. норв 132·03—131·05, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри італ. 23·10—22·30, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 120·00 — 114·00, Шилінги австр. 97·50—96·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 129·00 — 123·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·75, 55·50, 56·00, 4 поз. інв. і ек. нелот., 2 ем. 68·75, серія 81·00, 5 заліз., 59·00, 4 прем. дол. 38·25, консол. 55·50, 55·75, 55·50, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·50, Цукор 36·00, Вугіль 25·25, 26·10, Ліліпоп 23·75, Модзеєв 9·80, Островець 26·50, Габербуш 41·50,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 29. вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·90 зол.
1 кг. експорт. зачет	2·90 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця	4·30 зол.

Тенденція слаба на масло й молоко, на яйця зниженова.

НАУКА

ФРАНЦУСЬКЕ, англійське, німецьке — поч., заав. „Ecole Francaise“ Баторія 34. I., кураторіє затв. Листування у чужих мовах, бухгальтерія, стенографія, машинописання. 4/22 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ „ДНІСТЕР“ — приймає представників з усіх повітів, постійна платня або процент. Докладно інформуємо після одержання почтової марки. Львів, Замойського 6. 1724 2—10

КУПНО-ПРОДАЖА

СРІБЛО столове та китайське, великий вибір, дешево у фірмі Л. Розважевський Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707 3-10

ПЕЧІ залізні і частини, замки безпеки Сальво, виправи кухонні, приладдя поручає Рентгнер, Легіонів 37. 7—8

МЕШКАННЯ

КІМНАТА вхід з передпокою, для одного або двох панів (академиків) Лісна 16, м. 6. 1742 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ КОНКУРСУ.

Філія „Сільського Господаря“ в Тернополі оголошує конкурс **на посаду агронома.** Рефлектує на кандидатів з кількалітньою практикою при повітових осередках. Платня на підставі умови. Посада вільна від 1. листопада 1937. Зголошення з відповідними документами вносити до Філії „С. Г.“ в Тернополі через Тов. „Сільський Господар“ у Львові до 10. жовтня 1937.

Тернопіль, 16. вересня 1937.

Іл. Брикович, голова Філії С. Г.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.